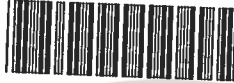

รังนกหอยสมุดก้าง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

การเปลี่ยนแปลงวิตามินซีในน้ำฝรั่ง
(Change of Vitamin c in Guava Nectar)

T096636

นาย กิตติวัฒน์ ล่ำดี

นาย ชัชชัย กางหาญ

ป.พ.
กบขาก
2541

เลขหมู่.....

เลขทะเบียน..... 33636

วัน,เดือน,ปี..... 4 JUN 2009

ภาควิชาอุตสาหกรรมเกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
เพื่อความสมบูรณ์แบบแห่งปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (อุตสาหกรรมเกษตร)

พ.ศ. 2541

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใบรับรองปัญหาพิเศษ

เรื่อง

**การเปลี่ยนแปลงวิตามินซีในน้ำฝรั่ง
(Change of Vitamin C in Guava Nectar)**

โดย

**นาย กิตติวัฒน์ ลำดี
นาย ชัชชัย กาจหาญ**

ได้รับการพิจารณาเห็นชอบจาก

.....

อาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ

()

ภาควิชาอุตสาหกรรมเกษตร

.....

()

หัวหน้าภาควิชาอุตสาหกรรมเกษตร

วันที่ 22 เดือน 27 พ.ศ. 42

15788

- 4 ส.ย. 2542

พพ.

ท 644 ก

2541

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิตติวัฒน์ ลำดี และ ชัชชัย กางหาญ 2542 : การเปลี่ยนแปลงวิตามินซีในน้ำฝรั่ง (Change of Vitamin c in Guava Nectar) ภาควิชาอุตสาหกรรมเกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง. อาจารย์ที่ปรึกษา: ผศ.ดร.ระติพร หาเรือนกิจ

การผลิตน้ำฝรั่งที่มีคุณภาพควรทำให้มีสภาพคล้ายธรรมชาติ และมีคุณค่าทางโภชนาการมากที่สุด คุณค่าของน้ำฝรั่งขึ้นอยู่กับปริมาณวิตามินซี (กรดแอสคอร์บิก) เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งวิตามินซีจะลดลงจากการถูกออกซิไดซ์โดย อากาศ แสงแดด ความร้อน และการเก็บรักษา จากการศึกษาปริมาณวิตามินซีในน้ำฝรั่งที่ขายตามท้องตลาดพบว่ามีปริมาณวิตามินซี อยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำกว่าปริมาณวิตามินซีที่ควรได้รับต่อวัน และเมื่อทำการทดลองผลิตน้ำฝรั่ง แบบไม่เติมวิตามินซีและเติมวิตามินซีในปริมาณ 10,15 และ 20 มิลลิกรัม ที่ผ่านการให้ความร้อน 70 ,80 และ 90 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 15 นาที พบว่าน้ำฝรั่งที่เติมวิตามินซี 10 มิลลิกรัมที่ผ่านการให้ความร้อน 80 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 15 นาที มีปริมาณวิตามินซีอยู่ในเกณฑ์ที่ควรได้รับต่อวันและมีความเหมาะสมด้านคุณสมบัติทางกายภาพ การเก็บรักษา และต้นทุนดีกว่าสูตรอื่นๆ ในการทดลอง

กิตติวัฒน์ ลำดี

ชัชชัย กางหาญ

ลายเซ็นนักศึกษา

ลายเซ็นอาจารย์

23 มี.ค. 42

วัน/เดือน/ปี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิตติกรรมประกาศ

ปัญหาพิเศษเล่มนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี คณะผู้จัดทำต้องขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ระติพร หาเรือนกิจ ซึ่งกรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ช่วยกรุณาแนะนำข้อคิดเห็น ให้คำปรึกษาปัญหาต่างๆ ในระหว่างทำปัญหาต่างตลอดจนตรวจแก้ไขรูปเล่มของปัญหาพิเศษจนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบคุณพี่ๆ เจ้าหน้าที่ทุกท่านที่กรุณาให้ความสะดวกในการใช้อุปกรณ์และสถานที่ในการปฏิบัติทดลอง

ขอขอบคุณเพื่อนๆ ที่ให้ความช่วยเหลืองานคอมพิวเตอร์ งานพิมพ์ ตลอดจนกำลังใจ และคำแนะนำต่างๆ

ขอขอบคุณพี่ๆ และน้องๆ ที่ให้ความช่วยเหลือ ตลอดจนทุกท่านที่ยังไม่ได้ขอบคุณ สุดท้ายนี้คณะผู้จัดทำต้องขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่ให้การสนับสนุนจนประสบความสำเร็จในการศึกษา

กิตติวัฒน์ ถิ่นดี
รัชชัย กาจหาญ
ผู้จัดทำ

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	ก
สารบัญภาพ	ข
บทที่	
1. บทนำ	1
2. การตรวจเอกสาร	2
3. วัตถุประสงค์ อุปกรณ์ สารเคมี และวิธีการทดลอง	20
4. ผลและวิจารณ์ผลการทดลอง	24
5. สรุปผลและข้อเสนอแนะ	35
เอกสารอ้างอิง	37
ภาคผนวก	38
ภาคผนวก ก. การวิเคราะห์ Acidity	
ภาคผนวก ข. การวิเคราะห์ Vitamin C	
ประวัติผู้เขียน	41

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 ปริมาณวิตามินซีในผลไม้และผักชนิดส่วนที่กินได้ 100 กรัม	7
2.2 มาตรฐานของน้ำที่ใช้ในอุตสาหกรรมเครื่องดื่ม	10
4.1 แสดงวิตามินซีในน้ำฝรั่งที่ขายตามท้องตลาดแบบพาสเจอร์ไรซ์	24
4.2 แสดงปริมาณวิตามินซีในน้ำฝรั่งที่ขายตามท้องตลาดแบบสเตอริไรต์	25
4.3 แสดงปริมาณวิตามินซีในน้ำฝรั่งในระหว่างการเก็บรักษา	26
4.4 แสดงปริมาณวิตามินซีในน้ำฝรั่งก่อน และหลังพาสเจอร์ไรซ์ที่อุณหภูมิต่างๆ	27
4.5 แสดงค่าการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบทางเคมีในน้ำฝรั่ง	28
4.6 แสดงการเปลี่ยนแปลงคุณสมบัติทางกายภาพของน้ำฝรั่ง	29

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 กระบวนการผลิตน้ำผลไม้บรรจุในภาชนะปิดสนิท	18
2.2 ตัวอย่างการทำน้ำผลไม้บรรจุขวดพอลิเอทิลีน	19
2.3 แผนภาพแสดงกระบวนการผลิตน้ำฝรั่งในการทดลอง	21
4.1 กราฟแสดงปริมาณวิตามินซีในน้ำฝรั่งในระหว่างการเก็บรักษา	30
4.2 กราฟแสดงปริมาณวิตามินซีในน้ำฝรั่งหลังพาสเจอร์ไรซ์ที่อุณหภูมิต่างๆ	31
4.3 กราฟแสดงการเปลี่ยนแปลง % Brix ของน้ำฝรั่งตามระยะเวลาการเก็บรักษา	32
4.4 กราฟแสดงการเปลี่ยนแปลง % Acidity ของน้ำฝรั่งตามระยะเวลาการเก็บรักษา	33
4.5 กราฟแสดงการเปลี่ยนแปลง pH ของน้ำฝรั่งในระหว่างการเก็บรักษา	34

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การเปลี่ยนแปลงวิตามินซีในน้ำฝรั่ง (Change of Vitamin c in Guava Nectar)

บทที่ 1

บทนำ

ฝรั่งเป็นผลไม้ที่ปลูกได้ทั่วไปในประเทศไทย มีผลผลิตออกมาในทุกฤดูกาล และเป็นผลไม้ที่นิยมบริโภคกันอย่างแพร่หลาย ในช่วงที่ผลผลิตออกมามากเมื่อบริโภคกันไม่หมด จึงได้มีการนำฝรั่งมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์น้ำฝรั่ง เพื่อเพิ่มมูลค่าและได้ผลิตภัณฑ์ใหม่

การผลิตน้ำฝรั่งเนคตาร์ (Nectar) พร้อมดื่มจะสามารถผลิตเป็นอุตสาหกรรมได้ เพราะเป็นที่ต้องการของทั้งภายในและต่างประเทศ การผลิตน้ำฝรั่งให้ได้คุณภาพดีต้องปรุงจากฝรั่งที่สดและแก่จัดแต่เนี่ยยังไม่และ ซึ่งจะให้น้ำฝรั่งที่ได้มีกลิ่นรสดีชวนดื่ม และควรทำให้มีสภาพคล้ายธรรมชาติและมีคุณค่าทางโภชนาการมากที่สุด

คุณค่าของน้ำผลไม้ขึ้นอยู่กับปริมาณวิตามินซี (กรดแอสคอร์บิก) เป็นส่วนใหญ่ แต่วิตามินซีในผลิตภัณฑ์น้ำฝรั่งมีปริมาณน้อย เนื่องจากวิตามินซีจะลดลงโดยการถูกออกซิไดซ์โดยอากาศ และแสงและความร้อนในกระบวนการแปรรูป อีกทั้งเสื่อมเสียจากระยะเวลาการเก็บรักษาที่นานขึ้น ดังนั้นในการผลิตน้ำฝรั่งเนคตาร์ให้มีคุณภาพดี จะต้องหาวิธีที่ทำให้เกิดการสูญเสียวิตามินซีน้อยที่สุด และเพิ่มปริมาณวิตามินซีในน้ำฝรั่งให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมต่อการบริโภคและสุขภาพที่ดี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปริมาณวิตามินซีในน้ำฝรั่งที่ขายในท้องตลาด
2. เพื่อเพิ่มปริมาณวิตามินซีในน้ำฝรั่งให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมต่อการบริโภค
3. เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของน้ำฝรั่งที่เติมวิตามินซีในระหว่างการเก็บ
4. เพื่อศึกษาถึงต้นทุนการผลิตน้ำฝรั่งเติมวิตามินซี

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

น้ำผลไม้

1. นิยามของน้ำผลไม้

นิยามของน้ำผลไม้ตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (มอก.) กระทรวงอุตสาหกรรม หมายถึง น้ำผลไม้ที่อยู่ในลักษณะพร้อมที่จะใช้บริโภคได้โดยตรงทำจากผลไม้สด สะอาด สุก โดยกรรมวิธีเชิงกล น้ำผลไม้นี้อาจทำจากน้ำผลไม้ที่ทำให้เข้มข้นโดยผ่านกรรมวิธีระเหยน้ำออกจนเข้มข้น แล้วนำมาเจือจางภายหลังด้วยประสค์จะรักษาคุณภาพและองค์ประกอบสำคัญไว้ น้ำผลไม้ที่อยู่ในภาชนะบรรจุต้องผ่านกรรมวิธีการเก็บถนอมอาหาร

2. น้ำผลไม้เป็นเครื่องดื่มประเภทใด

เครื่องดื่ม (beverages) หมายถึง ของเหลวที่อยู่ในลักษณะพร้อมที่จะใช้ดื่มหรือบริโภคได้โดยตรง ได้มีการจำแนกประเภทของเครื่องดื่มไว้หลายเกณฑ์หรือหลายข้อตกลง เพื่อให้เข้าใจและเห็นข้อแตกต่างของเครื่องดื่มแต่ละชนิด หรือแต่ละกลุ่มได้อย่างชัดเจน สามารถจำแนกประเภทเครื่องดื่มโดยละเอียดได้ดังนี้คือ

2.1 น้ำแร่ และน้ำบรรจุขวด หรือ บรรจุในภาชนะปิดสนิท (mineral water and other bottled waters) หมายถึง น้ำบริโภคที่บรรจุในภาชนะที่ปิดสนิท จัดเป็นอาหารควบคุมเฉพาะตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข

2.2 น้ำผลไม้ (fruit juices) หรือ เนคตา (nectar) หมายถึง น้ำผลไม้ที่อยู่ในลักษณะพร้อมที่จะใช้ได้โดยตรง ทำมาจากผลไม้โดยกระบวนการทางกล และสามารถหมักได้ ถ้ายังไม่หมักเรียกว่า น้ำผลไม้ หรือน้ำผลไม้แท้แน่นอน แต่ถ้ามีการเติมน้ำตาล หรือน้ำผึ้งในน้ำผลไม้ถึงระดับความเข้มข้น 20 เปอร์เซ็นต์ เรียกว่า เนคตา (necta) หรือพิวเร (puree) ซึ่งจัดเป็นอาหารควบคุมเฉพาะ ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ลักษณะน้ำผลไม้เป็นได้ทั้งใสและขุ่น

2.3 เครื่องดื่มอ่อน (soft drinks) หมายถึง ของเหลวที่อยู่ในลักษณะพร้อมที่จะบริโภคได้ ยกเว้น (ไม่รวม) น้ำแร่และน้ำบริโภค น้ำผลไม้เนคตา นม ชา กาแฟ โกโก้ เครื่องดื่มสกัดจากเนื้อสัตว์ ผักสกัด ซุป น้ำผัก เบียร์ ไวน์

เครื่องดื่มที่จัดอยู่ในกลุ่มเครื่องดื่มอ่อนได้แก่

2.3.1 สควัช (squash) หมายถึงเครื่องดื่มอ่อนที่ทำจากการเจือจาง น้ำผลไม้ หรือมีน้ำผลไม้ผสมความเข้มข้น 10-25 เปอร์เซ็นต์ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับชนิดของน้ำผลไม้

2.3.1 พันช์ (punch) หมายถึงเครื่องดื่มอ่อนที่ทำจากการผสมน้ำผลไม้หลายชนิด (blended juices) อาจมีการเติมแอลกอฮอล์หรือไม่ก็ได้ การทำน้ำผลไม้ผสมนี้ส่วนใหญ่เพื่อลดความรุนแรงในรสชาติของน้ำผลไม้เดี่ยวๆ

2.3.3 ครัช (crush) หมายถึงเครื่องดื่มอ่อนที่ทำจากการเจือจางน้ำผลไม้หรือมีน้ำผลไม้ผสมความเข้มข้น 3-5 เปอร์เซ็นต์

2.3.4 เลโมนาด และ น้ำรสผลไม้ (lemonade and fruit-ades) หมายถึง เครื่องดื่มอ่อนที่มีน้ำผลไม้ผสมน้อยมากจนไม่สามารถระบุปริมาณได้ อาจเรียกได้ว่าเป็น น้ำผลไม้ไม่แท้ก็ได้ เครื่องดื่มอ่อนทั้งหมดนี้จะมีการเติมก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ก็ได้ ซึ่งเรียกว่า เครื่องดื่มอัดก๊าซ (carbonated drinks) น้ำอัดลม หรือน้ำอัดก๊าซ

2.3.5 คอร์ดียาล (cordial) คอร์ดียาล เป็นชื่อเรียกที่ไม่ค่อยถูกต้องตามกฎหมายนัก แต่มักใช้เรียกสควัช หรือครัชจากส้มชนิดใสประเภทใดก็ได้ (clear citrus squash or crush)

2.4 ชา (tea) หมายถึง ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการนำของเหลวซึ่งสกัดจากใบ ยอด และก้านที่ยังอ่อนอยู่ของต้นชาที่ทำให้แห้งแล้ว และนำของเหลวนี้มาทำให้เป็นผง ทำให้กระจายตัวได้ง่ายพร้อมที่ใส่เป็นเครื่องดื่มได้ทันที ชาเป็นอาหารควบคุมเฉพาะ ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข

2.5 กาแฟ (coffee) หมายถึง ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากผลที่แก่จัดของต้นกาแฟในสกุลคอฟเฟีย นำมาผ่านกรรมวิธีเอาเมล็ดออก นำเมล็ดมาคั่วจนได้ที่ โดยมีหรือไม่มีส่วนผสมอื่นที่ไม่เป็นอันตรายลงไปด้วย หรืออาจมีการสกัดเอาแคเฟอีนออก แล้วนำไปประเหยน้ำออกจนแห้งด้วยกรรมวิธีที่เหมาะสม ลักษณะของผลิตภัณฑ์เป็นผงหรือเม็ด หรืออื่นๆ และสามารถละลายน้ำได้หมดทันที กาแฟจัดเป็นอาหารควบคุมเฉพาะเหมือนชา ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข

2.6 โกโก้ และ เครื่องดื่มช็อกโกแลต (cocoa and chocolate-based beverages) หมายถึง ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตขึ้นจากการนำเมล็ดโกโก้กระเพาะเปลือก (cocoa nib) เนื้อโกโก้บด (cocoa mass) เมล็ดโกโก้กระเพาะเปลือกหรือเนื้อโกโก้บดที่ได้จากการสกัดไขมันออกบางส่วน (cocoa press cake) ผงโกโก้ (cocoa powder) หรือผงโกโก้ที่ได้สกัดไขมันออกบางส่วนอย่างเดียวหรือหลายอย่างมาผ่านกรรมวิธีที่เหมาะสมอาจใส่ไขมันโกโก้ (cocoa butter) กลิ่น รส เกลือ หรือเครื่องเทศ เพื่อใช้เป็นเครื่องดื่มได้ทันที

โกโก้ และเครื่องดื่มช็อกโกแลต เป็นอาหารที่กำหนดคุณภาพหรือมาตรฐาน ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิตามินซี

ในสมัยที่ประเทศต่างๆ ในยุโรปเดินเรือออกแสวงหาเมืองขึ้นในเอเชียและอัฟริกันนั้น เรือต้องเดินทางไปเป็นเวลานานที่หลายเดือน พวกเขาถูกเรือและผู้โดยสารป่วยเป็นโรคเลือดออกตามไรฟัน (scurvy) กันมาก นับเป็นโรคร้ายอย่างหนึ่ง มีการตายเพราะโรคนี้เป็นจำนวนมาก จนกระทั่งปี พ.ศ. 2293 (ค.ศ. 1750) จึงได้พบว่าลูกเรือได้ดื่มน้ำส้มหรือน้ำมะนาวจะไม่เป็นโรคนี้ ในปี พ.ศ. 2338 (ค.ศ. 1795) ราชนาวิกอังกฤษได้เริ่มบรรทุกมะนาวให้พอแจกให้ลูกเรือตลอดการเดินทาง ต่อมาอีกหลายปี พ.ศ. 2476 (ค.ศ. 1933) จึงค้นพบสารป้องกันเลือดออกตามไรฟัน ได้ชื่อว่าวิตามินซีและต่อมาได้มีการสังเคราะห์วิตามินซี

สัตว์ทุกชนิดต้องการวิตามินซี สัตว์ส่วนมากสังเคราะห์วิตามินซีขึ้นได้เอง มีเพียงไม่กี่ชนิดคือคน ลิง หนูตะเภา และนกบางชนิดเท่านั้นที่ต้องกินจากอาหารเพราะร่างกายสร้างวิตามินซีไม่ได้

1. สมบัติของวิตามินซี

วิตามินซีเป็นผลึกสีขาวที่ละลายน้ำได้ง่าย ขณะที่แหล่งผลึกวิตามินซีจะเก็บไว้ได้นานเมื่อละลายน้ำแล้วจะเสื่อมสภาพเมื่อถูกอากาศ ความร้อน แสง และโลหะ เช่น ทองแดงและเหล็ก มีทนต่อสภาพความเป็นด่าง เก็บไว้ในกรดได้ดี วิตามินซีได้ชื่อว่าเป็นวิตามินที่ละลายตัวได้ง่ายที่สุด

ตามธรรมชาติมีสารที่เป็นวิตามินซีมีสองรูปด้วยกันคือ กรดแอสคอร์บิกอยู่ในสภาพที่ถูกรีดิวซ์แล้วและกรดไฮโดรแอสคอร์บิกอยู่ในสภาพออกซิไดซ์ กรดแอสคอร์บิกเป็นรีดิวซิงเอเจนท์อย่างแรงอาจรับออกซิเจนแล้วเปลี่ยนเป็นกรดไฮโดรแอสคอร์บิกได้ง่าย และเมื่อลดออกซิเจน (reduction) อาจเปลี่ยนกลับเป็นกรดแอสคอร์บิกได้ กรดทั้งสองนี้มีอยู่ในพืชและสัตว์ตามธรรมชาติ และคนใช้สารทั้งสองนี้ได้

การอุตสาหกรรมอาหารใช้สารใกล้เคียงของวิตามินซี เช่น กรดอีริทโรบิก(erythrobic) และแอสคอร์บิล ปาลมิเตท (ascorbyl palmitate) เป็นสารป้องกันการเติมออกซิเจนในอาหาร ป้องกันอาหารเหม็นหืนใช้กับอาหารเนื้อสัตว์ ป้องกันผลไม้ไม่ให้ดำ

2. เมตาบอลิซึมของวิตามินซี

ร่างกายดูดซึมวิตามินซีจากลำไส้เล็กตอนบนเข้าสู่เส้นเลือดที่ไปสู่ตับ เนื้อเยื่อต่างๆ ในร่างกายมีวิตามินซีอยู่ในปริมาณต่างๆ กัน เนื้อเยื่อที่มีวิตามินซีอยู่มากได้แก่ ตา ตับ ไต สมอง เป็นต้น

ร่างกายของเราอาจสะสมวิตามินซีไว้ได้บ้าง คนที่แข็งแรงดี ได้กินอาหารดีจะสะสมวิตามินซีไว้ได้ประมาณ 1500 มิลลิกรัม ถ้ากินอาหารที่ขาดวิตามินซี ร่างกายจะใช้วิตามินซีที่เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สะสมไว้ประมาณร้อยละ 3 ของปริมาณที่สะสมไว้ต่อวัน จำนวนที่สะสมไว้จะใช้ไปได้ประมาณตามเดือน

ร่างกายจับถ่ายวิตามินซีทางไต ถ้าในเนื้อเยื่อมีวิตามินซีเต็มที่แล้ว จะจับถ่ายออกมากคนที่มีความวิตกกังวลอยู่แล้วเมื่อได้วิตามินซีให้ 100 มิลลิกรัมจะจับถ่ายเกินร้อยละ 50 แต่ถ้าเนื้อเยื่อยังขาดวิตามินซี จะจับถ่ายออกน้อย ถ้าฉีดให้ 100 มิลลิกรัมจะจับถ่ายออกไม่ถึงร้อยละ 5 ถึงแม้ร่างกายจะขาดวิตามินซีอย่างมากก็ยังจับถ่ายออกทางไตทุกวัน

เราจะตรวจภาวะวิตามินซีในร่างกายได้โดยการตรวจดูอาการต่างๆ และตรวจระดับวิตามินซีในเลือด เมื่อขาดวิตามินซีจะมีอาการเส้นเลือดฝอยแตกตามผิวหนัง และเลือดออกที่เหงือก วิธีการตรวจที่แน่นอนคือการวัดวิตามินซีในเลือด อาการขาดวิตามินซีจะเริ่มปรากฏเมื่อระดับวิตามินซีในซีรัมต่ำกว่า 0.20 มิลลิกรัมต่อ 100 มิลลิลิตร

3. หน้าที่ของวิตามินซี

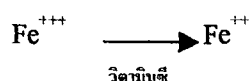
วิตามินซีทำหน้าที่สร้างคอลลาเจน ช่วยในการเปลี่ยนแปลงของโปรตีน ไขมัน และสารประเภทไขมัน (lipid) ในปี พ.ศ. 2476 (ค.ศ. 1933) ได้มีรายงานว่าหนูตะเภาที่เป็นโรคขาดวิตามินซีมีคอลลาเจนในเซลล์น้อยลง แครนดอน (Cradon) ได้ทำการทดลองกับตัวเองพบว่าเมื่อกินอาหารที่ขาดวิตามินซีหกเดือนแล้วแผลจะไม่หายสนิท จนกว่าจะได้กินวิตามินซีจึงจะหาย การให้วิตามินซีเพียงวันละ 4 มิลลิกรัมจะช่วยให้แผลหายได้

คอลลาเจนเป็นโปรตีนชนิดหนึ่งที่มีอยู่มากในร่างกาย อยู่ในกระดูก กระดูกอ่อน และเนื้อเยื่อเกี่ยวพัน ร่างกายจำเป็นต้องมีวิตามินซีจึงจะสร้างคอลลาเจนได้ เมื่อขาดวิตามินซีเป็นแผลแล้วจึงหายยาก เพราะร่างกายสร้างคอลลาเจนไม่ได้ คอลลาเจนเป็นโปรตีนในเนื้อเยื่อเกี่ยวพัน ทำหน้าที่เชื่อมเซลล์ต่างๆ ให้ติดกันเมื่อขาดวิตามินซีจึงทำให้เซลล์ไม่ติดกัน เป็นแผลแล้วไม่หาย คนที่ขาดวิตามินซีเป็นโรคเลือดออกตามไรฟัน เพราะขาดเนื้อเยื่อเกี่ยวพันที่จะตรึงฟันให้ติดกับเหงือก เมื่อขาดวิตามินซีมากๆ อาจถึงกับฟันหลุดจากเหงือกได้

ถ้ารับการเปลี่ยนแปลงของโปรตีนนั้น ร่างกายใช้วิตามินซีช่วยในการใช้กรดอะมิโนทริปโตเฟน ไทโรซีน และในปฏิกิริยาดีเอมิเนชันของสารเปปไทด์และโปรตีน

วิตามินซีช่วยให้ร่างกายเปลี่ยนโคเลสเตอรอลเป็นกรดไขมันดี ถ้าขาดวิตามินซีการเปลี่ยนแปลงนี้จะลดลง และนอกจากนั้นวิตามินซียังควบคุมปฏิกิริยาการเปลี่ยนแปลงของเนื้อเยื่อไขมันในร่างกาย เมื่อร่างกายได้รับพลังงานจากไขมันเพียงพอแล้ว วิตามินซีทำให้เอนไซม์ที่เร่งการเปลี่ยนแปลงนี้หยุดทำงาน

วิตามินช่วยในการดูดซึมเหล็ก ช่วยทำให้เกล็ดเลือดเปลี่ยนเป็นเฟอร์รัสและช่วยการดูดซึม

นอกจากนี้ยังช่วยป้องกันการเติมออกซิเจนของโฟลาซินซึ่งเป็นสารหนึ่งในกลุ่มวิตามินบี เมื่อเป็นโรคขาดวิตามินซีอาจมีอาการโลหิตจางด้วย

4. อาการขาดวิตามินซี

อาการเริ่มต้นของการขาดวิตามินซีได้แก่อ่อนเพลีย น้ำหนักตัวลด และเจ็บแปลบๆ ตามแขนขา ลักษณะโรคขาดวิตามินซีที่มองเห็นได้ระยะแรกคือเป็นตุ่มแข็งตามขมขมที่ ขา ก้น แขน และหลัง ต่อมาจะเป็นสีแดงที่ตุ่มเพราะเส้นเลือดฝอยแตก หลังจากนั้นจะมีอาการเหงือกบวมแดง จะบวมมากขึ้นเลือดออก เหงือกขรุขระเป็นสีม่วง ถ้าปล่อยไว้ฟันจะหลุดออกจากเหงือก ถ้าเป็นแผลจะไม่หาย แผลเก่าก็จะแดงและมีเลือดออกอีก จะมีอาการปวดตามข้อ ที่หัวเข่า ข้อศอก ไหล่ และข้อมือด้วย

5. ความต้องการวิตามินซีในหนึ่งวัน

กองโภชนาการกรมอนามัยกำหนดผู้ใหญ่ทั้งหญิงและชายกินอาหารที่มีวิตามินซีวันละ 30 มิลลิกรัม หญิงมีครรภ์และให้นมบุตรต้องการเพิ่มขึ้นเป็นวันละ 50 มิลลิกรัม เด็กทารกจนถึงวัยเรียนต้องการน้อยกว่าผู้ใหญ่ ให้กินวันละ 20 มิลลิกรัม เมื่อเข้าสู่วัยรุ่นความต้องการเพิ่มขึ้นเท่าผู้ใหญ่คือวันละ 30 มิลลิกรัม

ประเทศสหรัฐอเมริกากำหนดความต้องการวิตามินซีสำหรับผู้ใหญ่ทั้งหญิงชายไว้วันละ 45 มิลลิกรัม ประเทศแคนาดา สหราชอาณาจักรและองค์การอาหารและเกษตรร่วมกับองค์การอนามัยโลก กำหนดความต้องการไว้ต่ำกว่านี้ เพราะได้พบว่าถ้าให้วิตามินซีวันละ 10 มิลลิกรัม ก็รักษาอาการโรคขาดวิตามินซีได้

สำหรับคนที่สูบบุหรี่ควรได้รับวิตามินซีสูงกว่าคนที่ไม่สูบบุหรี่ คนที่สูบบุหรี่จะมีระดับวิตามินซีในเลือดต่ำกว่าคนที่ไม่สูบ

6. อาหารที่มีวิตามินซีมาก

ผลไม้พวกส้ม มะนาว ฝรั่ง ผักสีเขียว กะหล่ำปลี มะเขือเทศมีวิตามินซีมาก ผัก ผลไม้บางอย่างมีวิตามินซีมากเป็นพิเศษแต่เราไม่ได้กิน หรือได้กินเพียงเล็กน้อย นานๆ ครั้งก็ไม่เกิดประโยชน์ ตารางต่อไปนี้จะแสดงปริมาณวิตามินซีในผักและผลไม้ ถ้านำไปหุงต้มสุกแล้วปริมาณจะลดลง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.1 ปริมาณวิตามินซีในผลไม้และผักชนิดส่วนที่กินได้ 100 กรัม

ผลไม้และผัก	วิตามินซีในส่วนที่กินได้ 100 กรัม มิลลิกรัม
เชอร์รี่	2000
มะกอกไทย	291
มะขามป้อม	276
ฝรั่ง	160
มะขามเทศ	133
มะละกอสุก	73
มะม่วงดิบ	62
พุทรา	46
ส้มเกลี้ยง	43
ส้มเขียวหวาน	18
กล้วยน้ำว้า	14
ผักคะน้า	140
ผักใบเขียวแก่	100
ใบทองหลาง	100
พริกชี้ฟ้าแดง	100
ใบมันสำปะหลัง	82
พริกชี้ฟ้าเขียว	80
กะหล่ำดอก	72
ใบแค	58
โง้วดำลิง	48
ผักใบเขียวอ่อน	40
มะเขือเทศ	25
แตงกวา ไม้ปลูกเปลือก	11

ที่มา : ตารางแสดงคุณค่าอาหารไทย กองโภชนาการ กรมอนามัย 2521

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนประกอบของเครื่องคั้ม

ในเครื่องคั้มน้ำเป็นส่วนประกอบหลักที่สำคัญ ทำหน้าที่เป็นตัวประสาน ผสมส่วนประกอบอื่นๆเข้าด้วยกัน เช่นสารให้รสหวาน รสเปรี้ยว รสเค็ม และสารให้กลิ่นรสอื่นๆ ประกอบกับสารที่เสริมให้คุณลักษณะของเครื่องคั้มเป็นไปตามต้องการอย่างสมบูรณ์

น้ำ

น้ำเป็นสารไม่มีรส ไม่มีกลิ่น และไม่มีสี มีความจำเป็นกับชีวิต เป็นตัวนำพาทั้งของดี และไม่ดี เช่น น้ำตาล สารให้รสชาติ แก๊ส กรด สี แร่ธาตุ วิตามิน แร่ที่เรีย รา หรือสารแปลกปลอมอื่นๆ เป็นต้น สำหรับเครื่องคั้มน้ำจะต้องบริสุทธิ์ให้มากที่สุด จะต้องมีการแยกส่วนต่างๆที่ไม่ต้องการออก และเป็นสำคัญมากในการผลิตเครื่องคั้มที่มีคุณภาพ

น้ำกับสุขภาพ

น้ำนั้นมีความสำคัญที่สุดในการใช้ประโยชน์ทางด้านอาหารของร่างกาย ถ้ามีน้ำไม่พออาหารจะย่อยไม่ได้ ร่างกายดูดซับและถ่ายเทไปยังส่วนต่างๆไม่ดีเท่าที่ควร รวมทั้งการขับถ่ายของเสียอีกด้วย ความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับน้ำเป็นสิ่งจำเป็นที่ควรรู้ว่าร่างกายขาดน้ำหรือไม่ น้ำมีความสำคัญต่อร่างกายเป็นอันดับรองลงมาจากออกซิเจน น้ำควบคุมการเจริญเติบโต และปฏิกิริยาต่างๆที่มีผลเนื่องจากวิตามิน และแร่ธาตุ โดยร่างกายประกอบด้วยน้ำ 2 ใน 3 ส่วน แม้แต่กระดูกก็ยังคงมีน้ำเป็นส่วนประกอบอยู่มากกว่า 1 ใน 3 ถ้าปริมาณน้ำลดลงจะทำให้ปฏิกิริยาต่างๆในร่างกายลดลง และจะมีผลต่อสุขภาพในที่สุด ถ้าสูญเสียน้ำเพียง 10% จะถึงขั้นอันตราย และถ้า 20% จะเสียชีวิตได้

น้ำในเครื่องคั้ม

น้ำทำหน้าที่เป็นตัวละลาย และนำพาส่วนประกอบอื่นๆ เช่น น้ำตาล สารให้กลิ่นรส สี ทำให้การผสมเป็นเนื้อเดียวกันมากที่สุด มากกว่า 85% ของปริมาณทั้งหมดของเครื่องคั้มคือน้ำ น้ำดีควรมีมากพอที่จะรักษาคุณภาพ และความสมดุลของส่วนผสม และน้ำที่ใช้จะต้องเป็นน้ำที่มีคุณภาพดี ซึ่งจำเป็นต้องมีการแปรผันเปลี่ยนแปลงส่วนประกอบเสียก่อน

คุณสมบัติของน้ำที่ใช้ในอุตสาหกรรมเครื่องคั้ม

1. แน่ใจว่าไม่มีแบคทีเรียชนิดต่างๆ
2. ไม่มีสารต่างๆที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของลักษณะรสชาติ และความคงตัวของเครื่องคั้ม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. อาจจะมีการปรับระดับความเป็นกรดต่างตามต้องการ
4. มีคุณภาพคงที่

ตารางที่ 2.2 มาตรฐานของน้ำที่ใช้ในอุตสาหกรรมเครื่องคั้ม

สิ่งแปลกปลอม	ไม่เกิน (ppm)
ความกระด้าง	50
ของแข็ง	500
เหล็ก หรือแมงกานีส	0.2
ทองแดง , คลอรีน	ไม่มี
กลิ่น , สี , จุลินทรีย์	ไม่มี
รส	ไม่มีรสเสีย
ความขุ่น	0.1

ที่มา : กองโภชนาการ กรมอนามัย 2521

สารให้ความหวาน

น้ำตาลเป็นองค์ประกอบของเครื่องคั้มที่มีความสำคัญมาก นอกจากจะเป็นสารให้ความหวาน ให้รสชาติแก่เครื่องคั้มแล้ว ยังทำให้เกิดความสมดุลของรสชาติอื่นๆที่มีในเครื่องคั้มอย่างเช่น รสเปรี้ยว เฝ็ม และขม เป็นต้น นอกจากนั้นน้ำตาลยังเป็นสารให้ความหนืด ให้น้ำหนัก ซึ่งเป็นองค์ประกอบของเครื่องคั้ม น้ำตาลจะทำหน้าที่นำรสชาติมากกว่าสารอื่นใด ในระดับความเข้มข้นสูงขึ้น น้ำตาลยังทำหน้าที่ระงับการเจริญเติบโตของเชื้อจุลินทรีย์โดยแรงออสโมติกได้ดีอีกด้วย สารที่ให้ความหวานที่ใช้กันอย่างแพร่หลายคือสารประกอบประเภทน้ำตาลอัน ได้แก่

น้ำตาลทราย (ซูโครส)

เป็นน้ำตาลที่ใช้มาก และแพร่หลายที่สุดในอุตสาหกรรมอาหาร เป็นผลิตภัณฑ์ที่ค่อนข้างจะบริสุทธิ์ 99.9% ไม่มีวิตามิน ไม่มีแร่ธาตุปะปนมา ถ้าหากเป็นน้ำตาลที่ผ่านกรรมวิธีที่ถูกต้อง น้ำตาลทราย (ซูโครส) เป็นน้ำตาลี่ประกอบด้วยน้ำตาลกลูโคสและน้ำตาลฟรุคโตส ปกติน้ำตาลทรายเป็นพวก non-reducing จะไม่เกิดถ้าไม่เกิดการแตกตัวออกไปเสียก่อน เมื่อน้ำตาลทรายละลายน้ำจะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กรดซิตริก

นิยมใช้กันมากในน้ำผลไม้ สามารถรวมตัวและผสมได้ดีกับกลิ่นรสของผลไม้ได้แทบทุกชนิด กรดซิตริกมีในผลไม้ทั่วไปในทางการค้ากรดซิตริกจากมะนาว และสับปะรดและการหมักจากเชื้อรา

กรดฟอสฟอริก

เป็นกรดที่ใช้กันมากในเครื่องดื่มประเภทโคลา ให้รสเปรี้ยวธรรมชาติ เป็นกรดที่ช่วยเพิ่มกลิ่นรสของผลิตภัณฑ์

กรดฟูมาริก

เป็นกรดที่มีราคาถูกที่สุดในบรรดากรดทั้งหลายที่ใช้ในอุตสาหกรรมอาหาร และใช้ในปริมาณน้อย เพราะให้รสเปรี้ยวจัดกว่ากรดตัวอื่นๆ ละลายน้ำได้น้อยมาก เหมาะกับผลิตภัณฑ์ที่มีลักษณะเป็นผงเพราะดูดความชื้นได้น้อยมาก และยังใช้กับกรดตัวอื่นๆ ได้อีกโดยไม่เกิดผลเสียแต่ประการใด กรดฟูมาริกนี้มีความบริสุทธิ์สูง มีสีขาว ไม่เป็นก้อน ให้รสชาติคล้ายองุ่น FDA กำหนดให้ใช้เป็นตัวเพิ่มกรด หรือตัวเพิ่มรสชาติผลิตภัณฑ์เครื่องดื่ม

กรดมาลิก

ปกติใช้กันน้อยในเครื่องดื่ม ถ้าจะใช้อาจเป็นสารสังเคราะห์ หรือสารที่ได้จากธรรมชาติก็ได้ พบมากใน แอปเปิ้ล แอปปริคอต แครนเบอร์รี่ พีช มะม่วง และผลไม้หลายชนิดที่ไม่ใช้ตระกูลส้ม

สี

สีเป็นปัจจัยที่เพิ่มความดึงดูดใจแก่ผู้บริโภค ดังนั้นการใช้สีให้ถูกต้องจึงเป็นสิ่งสำคัญของผู้ผลิตที่จะต้องตามใจผู้บริโภค สีที่ใช้ในอุตสาหกรรมเครื่องดื่มอาจจะแบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ 1.สีธรรมชาติ 2.สีเทียม 3.สีสังเคราะห์

สีธรรมชาติ ส่วนมากจะเป็นมีที่มีอยู่แล้วในวัตถุดิบที่ใช้ทำผลิตภัณฑ์ เช่น องุ่น มะละกอ เป็นต้น สีที่ได้จากธรรมชาติส่วนใหญ่เป็นพวก แคลโรทีนอยด์ , คลอโรฟิลล์ , โรโบฟลาวิน เป็นต้น

สีเทียม คือ สีที่ผลิตขึ้นจากการใช้สารตามธรรมชาติโดยผ่านกรรมวิธีที่เหมาะสม เช่น สีน้ำตาลไหม้ (คาราเมล) จากน้ำตาล ซึ่งแตกต่างจากสีสังเคราะห์ที่ได้จากกรรมวิธีการสังเคราะห์โดยตรง ในอุตสาหกรรมเครื่องสำอาง สีเทียม และสีสังเคราะห์นั้นว่ามีบทบาทที่สำคัญ

สีสังเคราะห์ และสีเทียมสามารถใช้ในปริมาณน้อย ให้สีที่คงทน สกใสกว่าสีธรรมชาติมาก แต่อย่างไรก็ดี การใช้สีแต่ละประเภทปัจจุบันนี้มีข้อกำหนดเกี่ยวกับอันตรายที่อาจเกิดขึ้นได้

สารให้ความคงตัว (Stabilizer)

ความคงตัวเป็นคุณสมบัติที่สำคัญของอาหาร สารที่ทำหน้าที่เป็นสารให้ความคงตัวที่เป็นคาร์โบไฮเดรต ได้แก่ สตาร์ชและอนุพันธ์ , ซีเอ็มซี , เด็กซ์ทริน และกัม โดยจะป้องกันการตกตะกอน หรือการแยกชั้นของของผสม นอกจากนี้ยังทำให้ส่วนของอิมัลชันที่เกิดขึ้นมีความคงตัวที่มีค่าพลังงานอิสระ (Free energy) ต่ำ และสามารถเกิดเป็นแผ่นฟิล์มรอบๆอนุภาค (Droplets) กลไกในการทำให้เกิดความคงตัวจะขึ้นกับชนิดโพลีแซ็กคาไรด์ที่ใช้ และส่วนที่แพร่กระจาย (Disperse phase) ประจุไฟฟ้าบริเวณผิวหน้าของอนุภาคจะป้องกันการรวมตัวกันตกตะกอน (Coagulation) โดยเฉพาะที่อยู่ในระบบอิมัลชันแบบ O/W (Oil in water emulsion) และบริเวณที่เกิดมีการสัมผัสกันระหว่างส่วนของของเหลวสองชนิดสัมผัสกัน จะเกิดการจัดเรียง โครงสร้างแบบ binary fragment

ดังนั้นหน้าที่ที่สำคัญของสารให้ความคงตัวคือการลดแรงตึงผิว (Interfacial tension) ตรงบริเวณที่ผิวหน้าของไขมันหรือน้ำมันสัมผัสกับส่วนที่เป็นน้ำ สารให้ความคงตัวในลักษณะนี้จึงสามารถเรียกได้อีกชื่อว่า สารลดแรงตึงผิว (Surfactant) ซึ่งภายในโมเลกุลจะมีส่วนที่รวมกับน้ำได้ และส่วนที่รวมอยู่กับไขมัน หรือน้ำมันในโครงสร้างเดียวกัน โครงสร้างในลักษณะนี้เรียกว่า โครงสร้างแอมฟิฟิลิก (Amphiphilic structure) ซึ่งจะมีส่วนที่มีประจุหรือมีขั้ว (Non polar) เพื่อลดพลังงานอิสระ โดยโครงสร้างส่วนที่มีขั้วจะรวมอยู่กับส่วนที่เป็นน้ำหรือมีประจุ ในขณะที่ส่วนที่ไม่มีประจุจะรวมอยู่กับส่วนที่รวมอยู่กับส่วนที่เป็นไขมัน หรือน้ำมัน

การใช้สารเคมีในการเก็บรักษาน้ำผลไม้

จะต้องคำนึงถึงกฎหมาย ข้อบังคับของการใช้ ทั้งชนิดและปริมาณของสารที่จะใช้ ตัวอย่างสารเคมีที่ใช้ในการเก็บรักษาน้ำผลไม้ เช่น เกลือเบนโซเอท เกลือซอร์เบท

หลักการการผลิตน้ำผลไม้

หลักการในการผลิตน้ำผลไม้ คือ การแยกส่วนของของเหลวในผลไม้ พร้อมกับสารประกอบที่ให้กลิ่น รสผลไม้ รวมทั้งสารอาหารที่ละลายได้ในของเหลว นั้น ถ้าต้องการผลิตน้ำผลไม้ที่มีทั้งปริมาณและคุณภาพดี ก็ต้องเลือกกรรมวิธีที่สามารถแยกส่วนของของเหลว หรือที่เรียกว่าน้ำผลไม้ให้ได้ในปริมาณเท่ากับปริมาณของเหลวในผลไม้สด เช่น องุ่น มีปริมาณน้ำในผลประมาณ 80-90% ดังนั้นถ้าเลือกกรรมวิธีที่ให้ปริมาณน้ำผลไม้สูงสำหรับผลิตน้ำองุ่น ก็ต้องให้ได้น้ำองุ่นถึงความเข้มข้น 80-90% ต่อน้ำหนักองุ่น นอกจากนี้ คุณภาพน้ำผลไม้ที่ดีมีลักษณะเหมือนผลไม้สด กล่าวคือ สารให้กลิ่น รส และสี อาจรวมถึงสารอาหาร เช่นวิตามิน เกลือแร่ที่ละลายในของเหลวที่สกัดได้ต้องยังคงอยู่เหมือนเดิม หรือใกล้เคียงวัตถุดิบ หรืออาจจะสูญสลายไปบ้างเล็กน้อย จึงจะถือได้ว่ากรรมวิธีสกัดน้ำผลไม้เป็นวิธีที่เหมาะสมสำหรับการผลิตน้ำผลไม้ชนิดนั้นๆ

กระบวนการผลิตน้ำผลไม้ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนใหญ่ ที่เรียกว่า “ทฤษฎี 3 ส” คือ

1. ขั้นตอนการสกัดน้ำผลไม้ (ส.สกัด)

การสกัดของเหลวจากผลไม้มีจุดประสงค์เพื่อแยกของเหลวหรือน้ำผลไม้ และสารอาหารที่ละลายได้ในน้ำผลไม้ อาทิเช่น น้ำตาล (สารให้รสหวาน) กรด (สารให้รสเค็ม ผาด แร่ธาตุ) วิตามินต่างๆ รวมทั้งสารให้สี หรือรงควัตถุ สารให้กลิ่น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ ชนิดผลไม้ นอกจากนั้นยังมีสารประเภทเยื่อใยสั้นที่แขวนลอยในน้ำผลไม้ที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย สารประเภทนี้ได้แก่ เพคติน เซลลูโลส น้ำผลไม้ที่สกัดได้สดๆ ยังมีเอ็นไซม์แขวนลอยอยู่หลายชนิด ขึ้นอยู่กับสารประกอบในผลไม้ ได้แก่ เพคตินเนส เซลลูโลส พอลิฟีนอลออกซิเดส แอสคอบิกออกซิเดส เปอร์ออกซิเดส รวมทั้งเอ็นไซม์กลุ่มป้องกันปฏิกิริยาออกซิเดชัน (antioxidant enzymes) หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ เอนไซม์ที่เร่งปฏิกิริยาการใช้ออกซิเจน ซึ่งมีรายงานว่า เอนไซม์กลุ่มดังกล่าวจะไปช่วยเสริมประสิทธิภาพของการทำงานของระบบเอ็นไซม์ภายในร่างกายให้สมบูรณ์และสมดุลยิ่งขึ้น ดังนั้นการบริโภคน้ำผลไม้สดจัดจัดได้ว่าได้คุณค่าคุณค่าทางอาหารแบบเบ็ดเสร็จสมบูรณ์ ด้วยเหตุนี้ในขั้นตอนการสกัดน้ำผลไม้เพื่อให้ได้น้ำผลไม้ที่มีคุณภาพดี จึงต้องเลือกวิธีที่ให้ได้น้ำผลไม้ในปริมาณมากพร้อมกับมีองค์ประกอบของสารประกอบต่างๆครบถ้วนเหมือนน้ำผลไม้สดด้วย

วิธีสกัดน้ำผลไม้มี 2 วิธี คือ

1. การสกัดโดยวิธีทางกล (mechanical extraction) หมายถึง การใช้แรงไปทำให้เซลล์เนื้อผลไม้ฉีกขาด แยกแยก แล้วมีผลให้ส่วนของน้ำผลไม้ไหลซึมออกมาพร้อมกับสารอาหาร สารให้กลิ่น รส และสารให้สี วิธีสกัดโดยใช้แรงกล ได้แก่ การบีบ การหีบ การอัด การตัด การตีปั่น การสับ หรือวิธีการสับและการบีบอัดร่วมกัน การสกัดน้ำผลไม้โดยวิธีนี้เหมาะสมกับผลไม้ที่มีปริมาณน้ำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มาก และเซลล์เนื้อผลไม้มีขนาดยาว หรือเยื่อใยยาว มีสารที่ละลายได้ในของเหลว และไม่อยู่ในลักษณะของคอลลอยด์ ตัวอย่างผลไม้ประเภทนี้ได้แก่ ฝรั่ง แดงโม ส้ม แดงไทย องุ่น สับปะรด และ อ้อย ลักษณะของผลไม้ที่จะนำมาสกัดน้ำผลไม้โดยวิธีนี้สามารถสังเกตได้ง่ายจากภายนอก หรือจากการกด หรือเมื่อผลไม้สحقจะแตก เมื่อกดหรือบีบรู้สึกว่ามีแรงต้านภายในให้รู้ว่ามีน้ำอยู่มาก

2. การสกัดโดยวิธีทางชีวภาพ (biological extraction) หมายถึง การใช้สารชีวภาพ คือ เอนไซม์ ไปย่อยสลายเซลล์เนื้อผลไม้ทำให้โมเลกุลมีขนาดเล็กเพียงพอที่จะปลดปล่อยของเหลวหรือน้ำผลไม้ ซึ่งมีส่วนของสารอาหาร สารให้กลิ่นรส สี ละลายอยู่ ออกมาได้โดยไม่ต้องใช้แรงกดเนื้อเยื่อ การสกัดน้ำผลไม้โดยวิธีนี้เหมาะสมกับผลไม้ที่มีปริมาณน้ำมาก และเซลล์เนื้อผลไม้เป็นขนาดเล็ก หรือเยื่อใยมีลักษณะสั้น มีสารที่ละลายได้ในลักษณะคอลลอยด์ สังเกตได้ว่าเมื่อลักษณะคิปีนผลไม้เหล่านี้จะได้ผลไม้ชิ้น มีเนื้อมาก และน้ำน้อย เรียก pulpy fruit (ผลไม้เนื้อข้น) ตัวอย่างได้แก่ กว๊วย ทุเรียน น้อยหน่า ขนุน ลักษณะผลไม้เหล่านี้สังเกตภายนอกได้ว่า มีลักษณะเนื้อเหนียวนุ่ม ไม่ค่อยแข็ง มักเป็นผลไม้ที่มีเนื้อหวาน หอม กลิ่นรสหอมแรง มีปริมาณสารอาหารที่ละลายได้ค่อนข้างสูง ลักษณะทั่วไปจะเป็นผลไม้ที่ให้พลังงานต่อกรัมสูงกว่ากรณีผลไม้ใน ข้อ 1.

2. ขั้นตอนการปรับปรุงคุณภาพ (ส.เสริมคุณภาพ)

การปรับปรุงคุณภาพ หมายถึง การทำให้น้ำผลไม้ที่สกัดได้มีลักษณะคุณภาพตามความต้องการ สำหรับประเภทของน้ำผลไม้ต่างๆ ได้แก่ น้ำผลไม้แบบใส น้ำผลไม้แบบขุ่น และน้ำผลไม้ปรุงแต่งรสชาติ

1. การปรับปรุงคุณภาพด้านลักษณะปรากฏ

1.1 การทำน้ำผลไม้ชนิดใส น้ำผลไม้ที่สกัดได้จะมีลักษณะขุ่น เมื่อคั่งทิ้งไว้อาจแยกชั้นหรือตกตะกอน ทำให้มีลักษณะต่างๆดูเหมือนว่าไม่สด หรือไม่เป็นที่พอใจของผู้บริโภค ได้แก่ น้ำองุ่น น้ำแอปเปิล สามารถที่จะทำให้น้ำผลไม้เหล่านี้ใสได้โดยการกรอง แต่การกรองในขั้นตอนนี้เพื่อให้ได้น้ำผลไม้ใสได้โดยการกรอง แต่การกรองในขั้นตอนนี้เพื่อได้น้ำผลไม้ใสแบบโปร่งใสไม่มีตะกอนเลย ต้องใช้สารช่วยกรอง (filter aids) ได้แก่ filter earth Celtic สารประกอบดังกล่าวจะไม่ดูดสี กลิ่นของน้ำผลไม้ในกรรมวิธีการใช้สารช่วยกรองนี้ต้องปฏิบัติควบคู่กับการใช้เครื่องดูดสุญญากาศช่วยด้วย นอกจากนี้สามารถใช้เอนไซม์ไปช่วยสลายทำให้น้ำผลไม้ใสขึ้นได้

1.2 การทำน้ำผลไม้ชนิดขุ่น น้ำผลไม้ชนิดขุ่นที่นิยมบริโภค ได้แก่ น้ำสับปะรด น้ำส้ม น้ำฝรั่ง เป็นต้น น้ำผลไม้ดังกล่าวผู้บริโภคต้องการได้รับความรู้สึกว่าได้บริโภคน้ำผลไม้ด้วย ในการทำน้ำผลไม้ชนิดขุ่นสามารถทำได้โดยใช้สารเสริมการคงตัว หรือการแขวนลอยของเนื้อผลไม้ เช่น มอลโตเดครกซ์ทริน กัมชนิดต่างๆ รวมทั้งปัจจุบันนิยมใช้แป้งบุก หรือแป้งคอนยัค เป็นต้น แต่อย่าง

ไรก็ตาม ถ้าหากผู้บริโภคไม่รู้สึกรสชาติที่ขมรับน้ำผลไม้ชนิดขุ่น แต่ไม่แฉวนล่อยเป็นเนื้อเดียวกันตลอดเวลา ก็ไม่จำเป็นที่จะต้องใส่สารเสริมการคงตัวของเนื้อผลไม้ก็ได้ ดังนั้นการทำน้ำผลไม้ชนิดขุ่นก็คือ น้ำผลไม้ที่สกัดได้จากขั้นตอนการสกัดก็จะมีลักษณะขุ่น โดยธรรมชาติ แต่อาจจะมีการแยกชั้นเมื่อคั่งทิ้งไว้

2. การปรับปรุงคุณภาพด้านรสชาติ

น้ำผลไม้แท้ตามกฎหมายกำหนด หมายถึง น้ำผลไม้ที่ไม่มีการแต่งเติมใดๆด้านคุณภาพทั้งสิ้น แต่สำหรับในกรณีการผลิตเพื่อจำหน่าย บางครั้งการควบคุม การคัดเลือกวัตถุดิบ ไม่สามารถทำให้สมบูรณ์ได้ กล่าวคือ ผลไม้มีอายุพันธุ์ที่แตกต่างกัน จึงจำเป็นที่มีการปรับปรุงคุณภาพด้านรสชาติเพื่อให้เหมาะสมต่อทั้งผู้บริโภค และกระบวนการเก็บรักษา กล่าวคือน้ำผลไม้ที่ดีต้องมีรสเปรี้ยว รสหวาน

2.1 การปรับปรุงด้านรสเปรี้ยว รสเปรี้ยวเป็นธรรมชาติของน้ำผลไม้ การปรับปรุงรสเปรี้ยวในน้ำผลไม้โดยทั่วไปใช้กรดมะนาว หรือกรดซิตริก ซึ่งเป็นกรดพื้นฐานที่ให้รสเปรี้ยวในผลไม้ทั่วไป นอกจากนี้อาจจะใช้กรดมาลิก ซึ่งเป็นกรดอ่อน กลิ่นอ่อนก็ได้ สำหรับน้ำผลไม้จะปรับปรุงให้น้ำผลไม้มีความเป็นกรดค่า (pH) อยู่ในระดับที่ต่ำกว่า 3.5 ซึ่งจัดเป็นอาหารประเภทกรดสูง (high acid food) อาหารประเภทกรดจัดนี้สามารถใช้อุณหภูมิ 70-72°C 15 นาที (high temperature short time, HTST-pasteurization) หรือ 60°C, 30 นาที (low temperature long time, LTLT-pasteurization) ในการฆ่าเชื้อก็เพียงพอ ดังนั้นการปรับปรุงด้านรสเปรี้ยวนับได้ว่าให้ประโยชน์ 2 ทาง คือ ให้รสชาติน้ำผลไม้ตามธรรมชาติ เนื่องจากน้ำผลไม้รสเปรี้ยวอมหวานจะมี pH ไม่เกิน 3.7 และมีประโยชน์ก็คือ ทำให้อาหารมีความเป็นกรดสูง สามารถให้ความร้อนต่ำกว่าจุดเดือดในการฆ่าเชื้อได้ ซึ่งจะช่วยให้คุณภาพน้ำผลไม้ด้านต่างๆ เช่น สี กลิ่น สารอาหาร ไม่เปลี่ยนแปลงไปจากธรรมชาติโดยไม่ต้องไปอาศัยสารกันบูดใดๆเติมแต่งลงไปเลย ผลึกกันชน้ำผลไม้บรรจุภาชนะปิดสนิทที่ได้จะเก็บรักษาได้นาน นอกจากนั้นยังเป็นผลพลอยได้อีกอย่างที่จะสังเกตได้ การเติมกรดซิตริกจะทำให้ผลไม้มีสีเข้มขึ้น เนื่องจากกรดซิตริกมีผลต่อการเปลี่ยนรูปของรงควัตถุในน้ำผลไม้

2.2 การปรับปรุงด้านรสหวาน รสหวานในน้ำผลไม้ส่วนใหญ่มาจากน้ำตาลอินเวอร์ท (กลูโคส และฟรุกโตส) ซึ่งเป็นรสหวานอ่อนๆ และมักจะถูกบดบัง หรือกลบด้วยรสเปรี้ยว ผู้บริโภคในแถบเอเชียจะไม่ค่อยเคยชินเพราะ ลิ้นและประสาทสัมผัสในช่องปากส่วนใหญ่เคยชินกับอาหารรสจัด โดยเฉพาะเครื่องเทศ ดังนั้นการผลิตน้ำผลไม้สำหรับผู้บริโภคส่วนนี้จึงจำเป็นต้องปรับปรุงรสหวานให้เหมาะสม เรียกว่าเติมน้ำตาล (sugar added) ซึ่งมีความแตกต่างกับน้ำผลไม้ที่มีจำหน่ายในยุโรป และสหรัฐอเมริกา มักจะเป็นประเภทไม่เติมน้ำตาล หรือปลอดน้ำตาล (no sugar added or sugar free) สำหรับน้ำผลไม้พร้อมดื่ม ถ้ามีการเติมน้ำตาลจะมีการควบคุมโดยควบคุมค่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความหวานได้ไม่เกิน 13° Brix หรืออีกนัยหนึ่ง ถ้าจะมีการเติมน้ำตาลก็จะเติมกลูโคสได้อีกความเข้มข้นไม่เกิน 6-7%

2.3 การเสริมรสหรือน้ำมันรสชาติน้ำผลไม้ เนื่องจากน้ำผลไม้มีสารให้รสหลัก คือ รสเปรี้ยวและรสหวานเพื่อให้รสชาติคงค่าชัดเจน จะเน้นรสชาติด้วยเกลือแกงเล็กน้อย ความเข้มข้นไม่เกิน 0.05-0.10% นอกจากการเสริมที่มาจากเกลือแกงจะสามารถช่วยให้รสเปรี้ยวและรสหวานไม่จัดจนเกินไป หรืออีกนัยหนึ่งคือ มีความละมุนละม้ายมากขึ้น

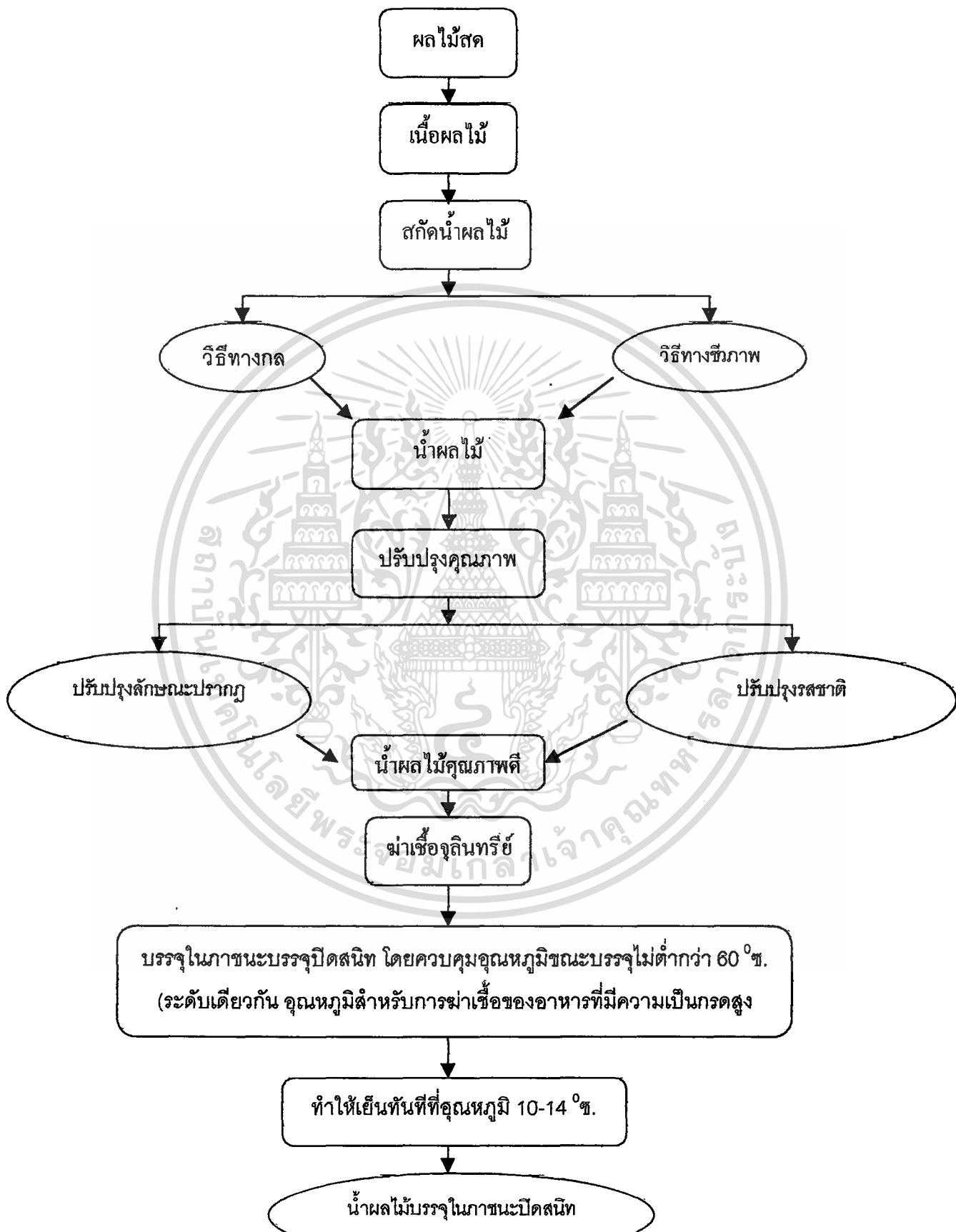
3. ขั้นตอนการให้ความร้อนฆ่าเชื้อจุลินทรีย์-ขั้นตอนการให้ความเย็นทันที (ส.สะอาด, สุขลักษณะ)

สำหรับขั้นตอนในการให้ความร้อนนี้เป็นการฆ่าเชื้อจุลินทรีย์ที่มีจุดประสงค์เพื่อขี้อายุการเก็บของผลิตภัณฑ์ที่บรรจุในภาชนะปิดสนิท ทำได้ 2 ลักษณะ คือ

3.1 การให้ความร้อนก่อนบรรจุในภาชนะบรรจุปิดสนิท สำหรับน้ำผลไม้ที่มีค่า pH ไม่สูงกว่า 3.5 สามารถฆ่าเชื้อที่อุณหภูมิ 70-72°ซ. เป็นเวลา 15 นาที เรียกว่า ระบบพาสเจอร์ไรซ์แบบเร็ว อุณหภูมิสูง (HTST-pasteurization) หรือที่อุณหภูมิ 60°ซ. เป็นเวลานาน 30 นาที เรียกว่า ระบบพาสเจอร์ไรซ์แบบช้า อุณหภูมิต่ำ (LTLT-pasteurization) ก็ถือว่าเป็นการเพียงพอ จากนั้นนำมาบรรจุในภาชนะบรรจุสะอาด ในขณะที่น้ำผลไม้ยังคงร้อน (อุณหภูมิไม่ต่ำกว่า 60°ซ.) จะช่วยไม่ให้จุลินทรีย์เกิดการปนเปื้อนซ้ำ จัดว่าเป็นการไล่อากาศออกไปในขณะบรรจุด้วย และให้ความเย็นทันที (อุณหภูมิน้ำเย็น ไม่เกิน 10°ซ.) เพื่อหยุดการปฏิกิริยาของจุลินทรีย์ที่หลงเหลือจากกระบวนการให้ความร้อน

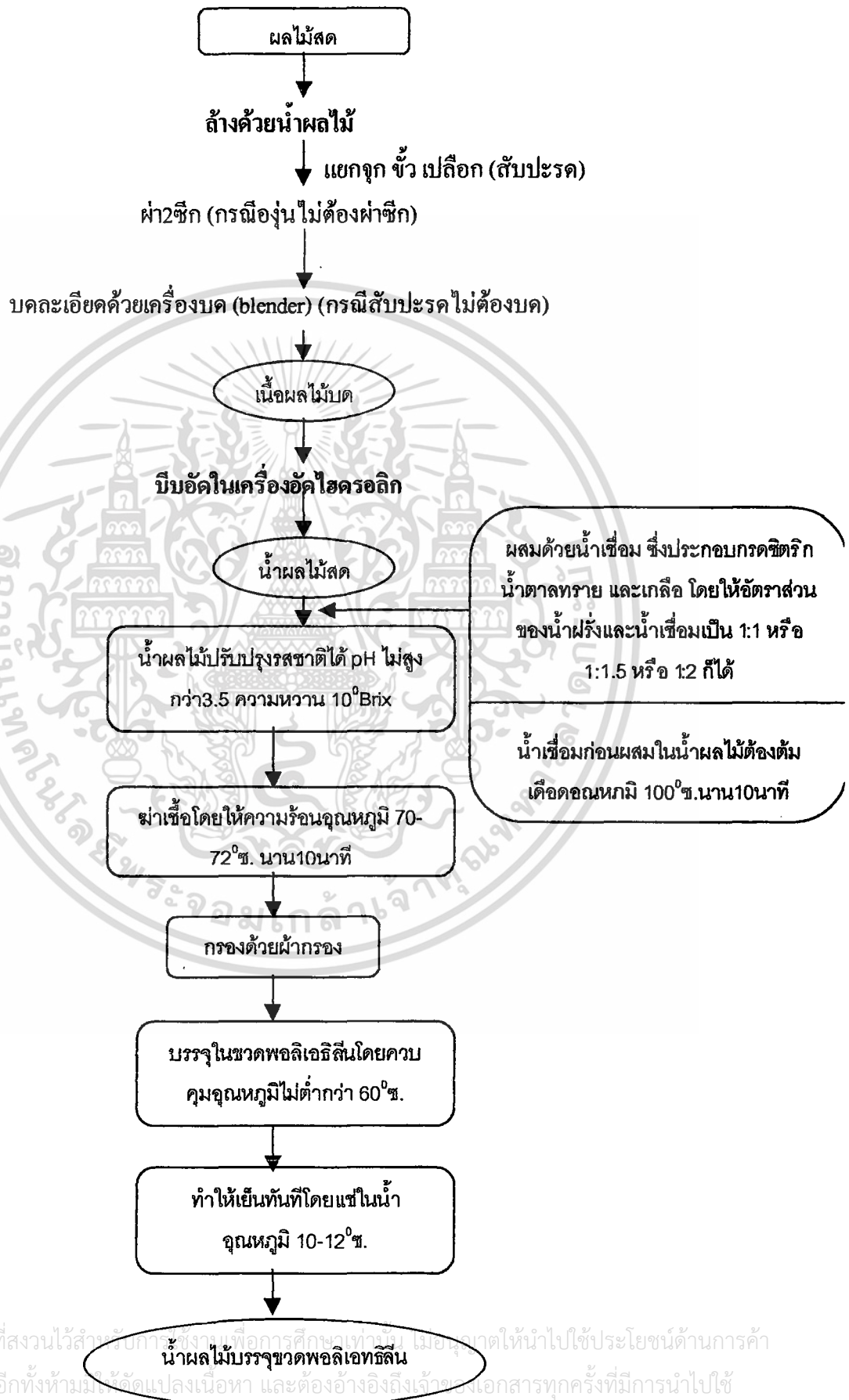
3.2 การให้ความร้อนหลังการบรรจุในภาชนะบรรจุปิดสนิท การให้ความร้อนฆ่าเชื้อจุลินทรีย์โดยวิธีนี้นิยมใช้กับน้ำผลไม้ที่บรรจุในภาชนะบรรจุแบบกระป๋องเคลือบแลคเกอร์ ซึ่งทนความร้อนเกินจุดเดือดได้ จะใช้วิธีฆ่าเชื้อมาตรฐานหลังการบรรจุอาหารในกระป๋องแล้ว ขั้นตอนก็คือ การบรรจุน้ำผลไม้ที่เตรียมไว้แล้ว (pH ไม่เกิน 3.5) ในกระป๋องโดยเว้นช่องว่างเหนือกระป๋องตามสัดส่วนขนาดกระป๋อง เพื่อรองรับการขยายตัว จากนั้นเข้าสู่ขั้นตอนการไล่อากาศ เพื่อปิดฝากระป๋องตามด้วยการให้ความร้อนเพื่อฆ่าเชื้อ อุณหภูมิโดยปกติประมาณ 100°ซ. เป็นเวลานาน 10 นาที สามารถทำลายจุลินทรีย์ได้หมดสำหรับผลิตภัณฑ์ที่มีความเป็นกรดสูง และทำให้เย็น โดยเร็ว

แผนภาพที่ 2.1 กระบวนการผลิตน้ำผลไม้บรรจุในภาชนะปิดสนิท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนภาพที่ 2.2 ตัวอย่างการทำน้ำผลไม้บรรจุขวดพอลิเอทิลีน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

วัตถุดิบอุปกรณ์ สารเคมีและวิธีการทดลอง

วัตถุดิบ

ฝรั่งพันธุ์กลมสาตี ไม่สุกจนงอม ผิวสีเขียวสด
 ใบฝรั่งพันธุ์กลมสาตี ไม่แก่และอ่อนเกินไป

สารเคมี

1. กรดซิตริก
2. น้ำตาลฟรุกโทส
3. น้ำตาลทราย
4. เกลือ
5. โซเดียมไฮดรอกไซด์
6. ฟีนอล์ฟทาลิน
7. กรดแอสคอร์บิก
8. กรดอะซิติก
9. 2,6-Dichloroindophynol Na.Salt
10. Metaphosphoric acid
11. $\text{HPO}_3\text{-CH}_3\text{COOH}$

เครื่องมือและอุปกรณ์

1. Blender Moulinex รุ่น Moulinette S
2. เครื่องวัดสีแบบ Monsell
3. pH-meter
4. Refractometer
5. เครื่องชั่ง
6. เครื่องแก้วต่างๆ และขวดบรรจุมีฝาปิด ขนาด 250 มิลลิลิตร
7. มีด, เขียง และเครื่องครัวอื่นๆ
8. ชุดภาชนะในการเสิร์ฟสำหรับการทดสอบ Sensory test

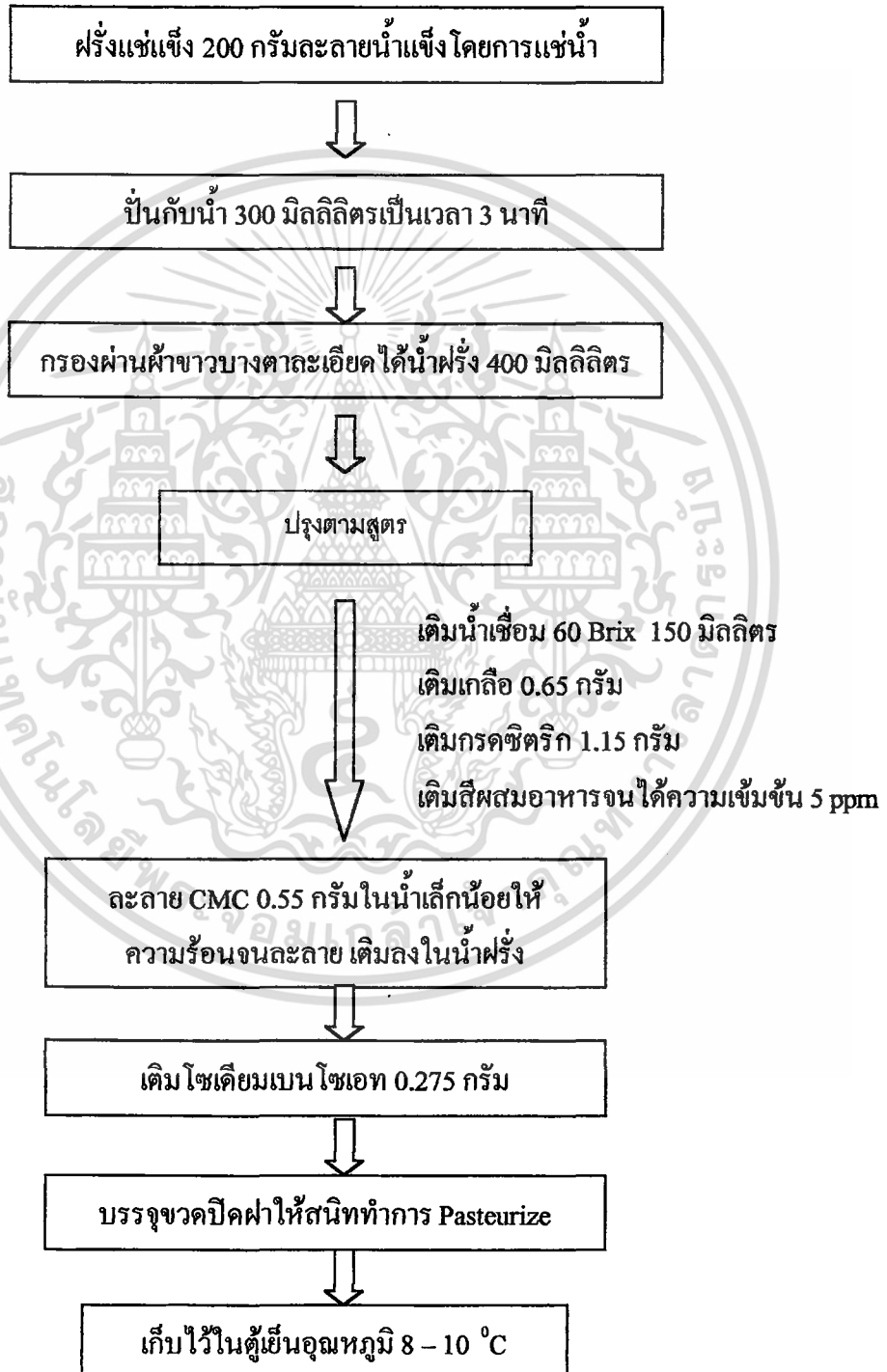
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิธีการทดลอง

1. การเตรียมฝรั่ง ล้างผิวฝรั่งด้วยน้ำผสมคลอรีน 50 ppm เช็ดให้สะอาดเอาเมล็ดออก หั่นเป็นชิ้นเล็กๆ ขนาดประมาณ 1 ลูกบาศก์เซนติเมตร บรรจุใส่ถุง PE ถุงละ 100 กรัม ผนึกปากถุงให้สนิทแช่แข็งที่ -20°C ก่อนใช้น้ำมาละลายโดยการแช่น้ำทิ้งดู

2. กระบวนการผลิตน้ำฝรั่งในการทดลอง เตรียมตามกรรมวิธีที่แสดงในแผนภาพ

แผนภาพที่ 2.3 แสดงกระบวนการผลิตน้ำฝรั่งในการทดลอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. แผนการทดลอง

3.1 การวิเคราะห์ปริมาณวิตามินซีในน้ำฝรั่งที่ขายตามท้องตลาด

1. โดยการเก็บตัวอย่างจากร้านค้าบริเวณเขตลาดกระบัง โดยการเก็บตัวอย่างมาทั้งหมด 3 ยี่ห้อ จำนวนยี่ห้อละ 3 ตัวอย่าง
2. การนำมาวิเคราะห์หาปริมาณวิตามินซี จะวิเคราะห์โดยการไทเทรตโดยอาศัยปฏิกิริยา reduction ของ 2,6-dichlorophenol indophenol คิววิตามินซี โดยทำซ้ำตัวอย่างละ 2 ครั้ง

3.2 ศึกษาการเพิ่มปริมาณวิตามินซีในน้ำฝรั่งให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมต่อการบริโภค

ในการทำการทดลองจะทำโดยใช้น้ำฝรั่งจากสูตรที่มีอยู่แล้ว จากการศึกษาวิจัยของ กฤณากร และศิริวัฒน์ (2540) เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพของน้ำฝรั่ง โดยมีขั้นตอนดังนี้คือ

- 1) ทำน้ำฝรั่งจากสูตรที่มีอยู่แล้ว โดยใช้น้ำฝรั่งพันธุ์กลมกลีที่มีขายทั่วไปตามท้องตลาด
- 2) นำน้ำฝรั่งที่ได้มาแบ่งเป็น 4 กลุ่ม โดยแต่ละกลุ่มนำมาทำการเติมวิตามินซี (Ascorbic acid) ในปริมาณที่แตกต่างกัน โดยมีปริมาณวิตามินซีที่เติมในน้ำฝรั่งเป็นดังนี้คือ 10 mg, 15mg, 20 mg และไม่เติมวิตามินซีเลย 1 กลุ่ม ตามลำดับ นำมาบรรจุขวดในปริมาณขวดละ 250 มิลลิลิตร กลุ่มละ 3 ขวด
- 3) นำน้ำฝรั่งมาเก็บรักษาในอุณหภูมิ 2-4 °C ในตู้เย็น นำออกมาตรวจสอบปริมาณวิตามินซีทุก ๆ 2 วัน ตามวิธีในข้อ 1. จนครบ 6 วัน (ในการตรวจสอบวิตามินซีตรวจสอบโดยใช้วิธีการไทเทรต)

3.3 ศึกษาการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบของน้ำฝรั่งที่เติมวิตามินซีในระหว่างการเก็บ

ศึกษาการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้คือ Brix, Acidity, pH, สี, กลิ่น, รส โดยมีวิธีการหาดังนี้คือ

- 1) Brix หาโดยใช้ Refractometer
- 2) Acidity หาโดยวิธีการไทเทรตกับสารละลายต่าง(0.1 N NaOH)
- 3) pH หาโดยใช้เครื่อง pH-meter
- 4) สี หาโดยใช้เครื่องวัดสีเทียบกับสมุดเทียบสีของ Munsell colourbook for horticultum
- 5) กลิ่นและรส หาโดยใช้วิธีการ Sensory evaluation

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในการทดลองจะทำการทดลองหาค่าองค์ประกอบเหล่านี้ทุก ๆ 2 วัน จนกระทั่งครบเวลาในการเก็บรักษา 6 วัน ในการทำการทดลองในข้อที่ 3 จะใช้ผลการทดลองที่ดีที่สุดข้อที่ 2 มาทำการทดลอง

3.4 การศึกษาด้านทุนการผลิตน้ำฝรั่งเติมวิตามินซี

- 1) โดยทำการคำนวณจากราคาฝรั่งในท้องตลาด และราคาของกรดแอสคอร์บิกที่เติมลงไป
ไปในน้ำฝรั่ง แล้วนำมาเทียบคิดคำนวณเป็นราคาต่อขวด (250 ml)
- 2) เปรียบเทียบราคากับน้ำฝรั่งที่ขายตามท้องตลาด เพื่อดูแนวโน้มในการที่จะผลิตเพื่อนำไปขายต่อไป

4. วิธีการวิเคราะห์ทางเคมี

4.1 วิธีวิเคราะห์หาวิตามินซี ดูในภาคผนวก

4.2 วิธีวิเคราะห์หา Acidity ดูในภาคผนวก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

ผลและวิจารณ์ผลการทดลอง

4.1 ผลการทดลองหาปริมาณวิตามินซีในน้ำฝรั่งที่ขายตามท้องตลาด

4.1.1 การทดลองหาปริมาณวิตามินซีในน้ำฝรั่งที่ขายตามท้องตลาดแบบพาสเจอร์ไรซ์

ตารางที่ 4.1 แสดงวิตามินซีในน้ำฝรั่งที่ขายตามท้องตลาดแบบพาสเจอร์ไรซ์

ยี่ห้อของน้ำฝรั่ง		ปริมาณวิตามินซี(mg/250 cc.)	
		ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2
ยี่ห้อที่ 1 (แพนด้า)	ขวดที่ 1	17.58	16.75
	ขวดที่ 2	16.75	16.75
	ขวดที่ 3	17.58	17.58
ค่าเฉลี่ย		17.30	17.03
ยี่ห้อที่ 2 (จิน่าเฟรช)	ขวดที่ 1	14.23	13.42
	ขวดที่ 2	13.40	14.23
	ขวดที่ 3	13.40	13.42
ค่าเฉลี่ย		13.68	13.69
ยี่ห้อที่ 3 (เกษตร)	ขวดที่ 1	10.88	10.05
	ขวดที่ 2	10.05	10.05
	ขวดที่ 3	10.88	10.88
ค่าเฉลี่ย		10.60	10.33

ยี่ห้อที่ 1 (แพนด้า)	มีค่าเฉลี่ยปริมาณวิตามินซี	17.16	มิลลิกรัม/น้ำฝรั่ง 250 มิลลิลิตร
ยี่ห้อที่ 2 (จิน่าเฟรช)	มีค่าเฉลี่ยปริมาณวิตามินซี	13.68	มิลลิกรัม/น้ำฝรั่ง 250 มิลลิลิตร
ยี่ห้อที่ 3 (เกษตร)	มีค่าเฉลี่ยปริมาณวิตามินซี	10.46	มิลลิกรัม/น้ำฝรั่ง 250 มิลลิลิตร

การเก็บตัวอย่างน้ำฝรั่งทั้ง 3 ยี่ห้อ คือยี่ห้อ แพนด้า, จิน่าเฟรช และเกษตร ทำการเก็บที่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.1.2 ผลการทดลองหาปริมาณวิตามินซีในน้ำฝรั่งที่ขายตามท้องตลาดแบบสเตอริไรด์

ตารางที่ 4.2 แสดงปริมาณวิตามินซีในน้ำฝรั่งที่ขายตามท้องตลาดแบบสเตอริไรด์

ยี่ห้อของน้ำฝรั่ง		ปริมาณวิตามินซี(mg)	
		ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2
ยี่ห้อที่ 1 (สิงห์เพชร)	ขวดที่ 1	25.96	26.80
	ขวดที่ 2	26.80	25.96
	ขวดที่ 3	25.96	26.80
ค่าเฉลี่ย		26.24	26.52
ยี่ห้อที่ 2 (มาลี)	ขวดที่ 1	22.61	21.77
	ขวดที่ 2	21.77	22.61
	ขวดที่ 3	20.10	21.77
ค่าเฉลี่ย		21.49	22.05
ยี่ห้อที่ 3 (ยูเอฟ ซี)	ขวดที่ 1	21.77	20.10
	ขวดที่ 2	20.10	21.77
	ขวดที่ 3	21.77	20.10
ค่าเฉลี่ย		21.21	20.66

ยี่ห้อที่ 1 (สิงห์เพชร)	มีค่าเฉลี่ยปริมาณวิตามินซี	26.38	มิลลิกรัม/น้ำฝรั่ง 250 มิลลิลิตร
ยี่ห้อที่ 2 (มาลี)	มีค่าเฉลี่ยปริมาณวิตามินซี	21.77	มิลลิกรัม/น้ำฝรั่ง 250 มิลลิลิตร
ยี่ห้อที่ 3 (ยูเอฟ ซี)	มีค่าเฉลี่ยปริมาณวิตามินซี	20.93	มิลลิกรัม/น้ำฝรั่ง 250 มิลลิลิตร

การเก็บตัวอย่างน้ำฝรั่งทั้ง 3 ยี่ห้อ คือยี่ห้อ สิงห์เพชร, มาลี และยูเอฟ ซี ทำการเก็บที่ ห้าง
เบทาเทอร์เวท

4.2 ผลการทดลองการวิเคราะห์ปริมาณวิตามินซีในน้ำฝรั่งในระหว่างการเก็บรักษา

จากผลการทดลองพบว่าปริมาณวิตามินซีในน้ำฝรั่งที่ทำขึ้นโดยไม่เติมวิตามินซี มีค่าเฉลี่ยปริมาณวิตามินซีอยู่ที่ 41.54 mg/250 ml ในวันแรกที่ทำ และน้ำฝรั่งที่เติมวิตามินซีลงไปปริมาณ 10 mg จะมีค่าเฉลี่ยปริมาณวิตามินซีเท่ากับ 49.04 mg/250 ml ซึ่งน้ำฝรั่งที่เติมวิตามินซีลงไป 10 mg จะมีปริมาณวิตามินซีเหมาะสมในการบริโภคมากที่สุด

ตารางที่ 4.3 แสดงปริมาณวิตามินซีในน้ำฝรั่งในระหว่างการเก็บรักษา

น้ำฝรั่ง		ปริมาณวิตามินซี (mg)							
		วันที่ 0		วันที่ 2		วันที่ 4		วันที่ 6	
ไม่เติมวิตามินซี	ขวดที่ 1	42.26	40.53	38.79	39.67	35.34	35.34	32.77	31.91
	ขวดที่ 2	40.53	40.53	39.67	38.79	36.20	36.20	31.91	31.91
	ขวดที่ 3	43.12	42.26	38.79	38.79	35.34	35.34	32.77	32.77
ค่าเฉลี่ย		41.55		39.08		35.64		32.34	
เติมวิตามินซี 10 mg	ขวดที่ 1	48.36	50.02	46.54	45.68	40.51	39.65	36.20	35.36
	ขวดที่ 2	50.02	48.36	45.68	45.68	39.65	40.50	35.36	35.36
	ขวดที่ 3	49.16	48.36	46.54	46.54	39.65	40.50	34.50	36.20
ค่าเฉลี่ย		49.04		46.11		40.07		35.66	
เติมวิตามินซี 15 mg	ขวดที่ 1	51.75	52.61	48.27	48.27	43.96	43.10	40.50	39.65
	ขวดที่ 2	52.61	51.75	47.41	48.27	43.10	43.10	39.65	38.81
	ขวดที่ 3	52.61	51.75	47.41	47.41	43.10	43.96	39.65	40.50
ค่าเฉลี่ย		52.18		47.84		43.38		39.79	
เติมวิตามินซี 20 mg	ขวดที่ 1	56.92	56.92	54.78	54.02	51.72	51.72	47.41	48.27
	ขวดที่ 2	56.92	57.78	54.02	54.78	51.72	52.58	47.41	46.57
	ขวดที่ 3	55.20	56.92	54.02	54.02	52.58	51.72	48.27	47.41
ค่าเฉลี่ย		56.77		54.27		52.00		47.55	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3 ผลการทดลองการวิเคราะห์ปริมาณวิตามินซีในน้ำฝรั่งก่อนพาสเจอร์ไรซ์และหลังพาสเจอร์ไรซ์ที่อุณหภูมิต่างๆ

จากผลการทดลองการพาสเจอร์ไรซ์น้ำฝรั่งที่อุณหภูมิ 70 °C , 80 °C และ 90 °C พบว่าการพาสเจอร์ไรซ์น้ำฝรั่งที่อุณหภูมิ 80 °C มีความเหมาะสมมากที่สุดในการทำน้ำฝรั่ง เนื่องจากมีปริมาณวิตามินซีใกล้เคียงกับการพาสเจอร์ไรซ์ที่อุณหภูมิ 70 °C และมีลักษณะทางกายภาพที่ดีเมื่อระยะเวลาการเก็บรักษาเพิ่มขึ้น

ตารางที่ 4.4 แสดงปริมาณวิตามินซีในน้ำฝรั่งก่อนพาสเจอร์ไรซ์และหลังพาสเจอร์ไรซ์ที่อุณหภูมิต่างๆ

เวลา	ก่อนพาสเจอร์ไรซ์		หลังทำการพาสเจอร์ไรซ์		
	ไม่เติม	เติม	70 °C	80 °C	90 °C
วันที่ 0	50.88	58.61	50.85	49.13	46.54
วันที่ 2	49.13	57.45	48.27	45.68	42.58
วันที่ 4	47.41	56.03	43.96	40.50	38.79
วันที่ 6	42.23	53.44	42.23	38.79	35.34

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.4 ผลการทดลองหาการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบต่างๆในน้ำฝรั่ง

จากผลการทดลองพบว่าค่า Brix ของน้ำฝรั่ง ในระหว่างการเก็บรักษาเป็นระยะเวลา 6 วัน มีค่าอยู่ที่ประมาณ 20 Brix

จากผลการทดลอง ค่า Acidity ของน้ำฝรั่งมีค่า 0.23 ในวันแรกที่ทำ และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเล็กน้อย เมื่อเก็บไว้เป็นระยะเวลา 4 วัน ถึง 6 วัน

สำหรับค่า pH ในน้ำฝรั่ง มีค่าเป็น 3.52 ในวันแรก และค่อยๆ เพิ่มขึ้นเล็กน้อยเมื่อระยะเวลาการเก็บรักษานานขึ้น

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบทางเคมีในน้ำฝรั่ง

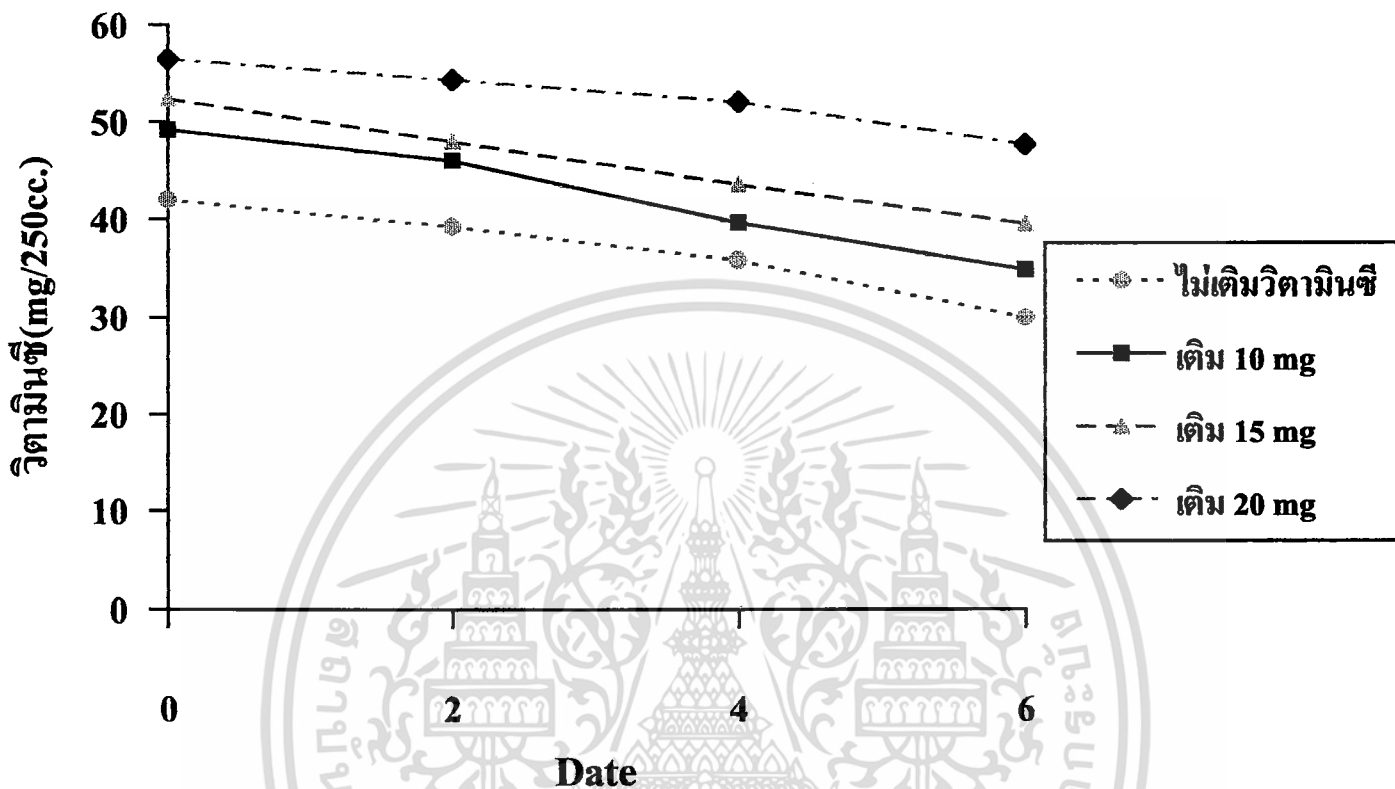
เวลาในการเก็บ	องค์ประกอบในน้ำฝรั่ง		
	Brix	Acidity	pH
วันที่ 0	22.12	0.23	3.52
วันที่ 2	22.20	0.23	3.50
วันที่ 4	22.23	0.23	3.48
วันที่ 6	22.41	0.25	3.46

จากผลการทดลองพบว่าคุณสมบัติทางกายภาพของน้ำฝรั่งทางด้าน สี กลิ่น และรส ในระหว่างการเก็บรักษา จะมีคุณภาพที่ดีมากในช่วง 4 วัน แรกของการเก็บ หลังจากนั้นจะมีคุณภาพด้อยลงบ้าง ดังแสดงในตาราง

ตารางที่ 4.6 แสดงการเปลี่ยนแปลงคุณสมบัติทางกายภาพของน้ำฝรั่ง

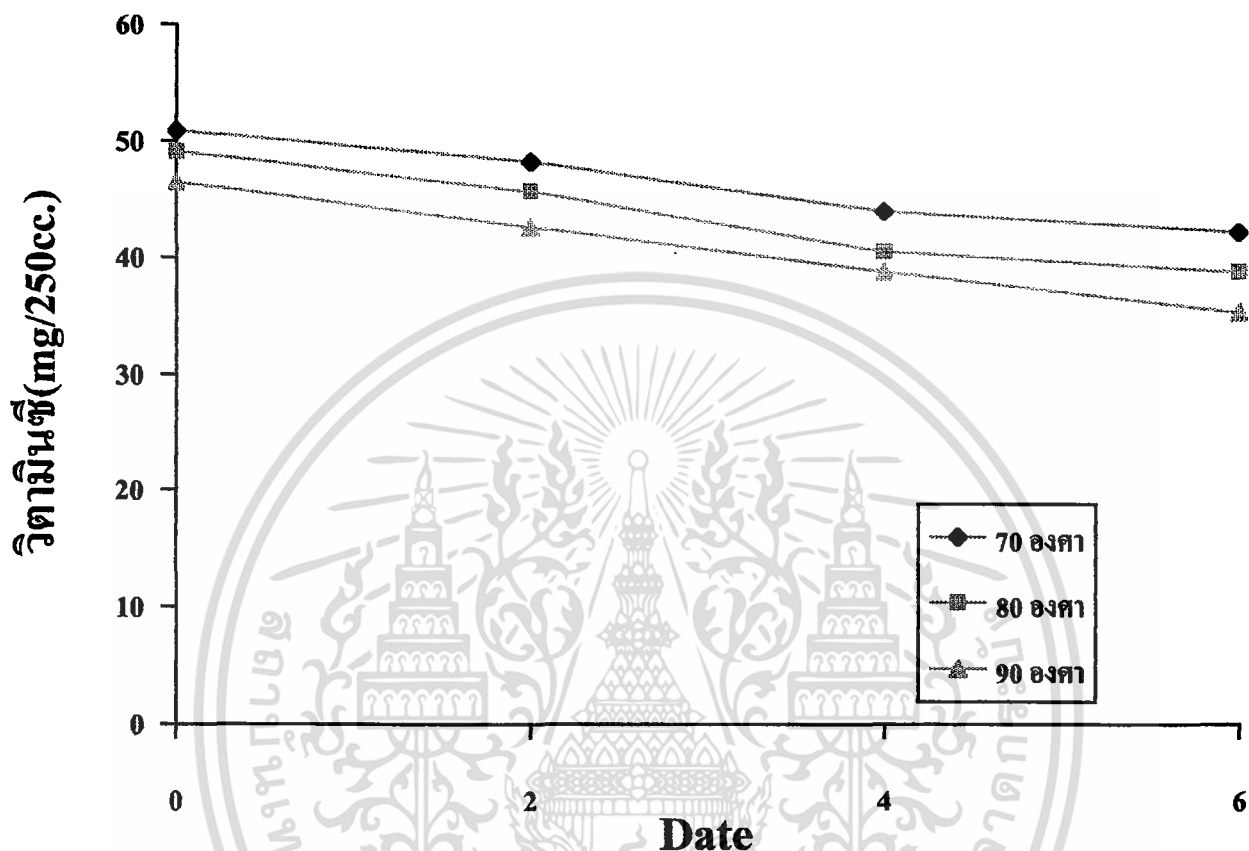
เวลาการเก็บ	สี	กลิ่น	รส
วันที่ 0	สีเขียวสดอ่อนๆ สี สม่ำเสมอ ไม่ตก ตะกอน	มีกลิ่นหอมของฝรั่ง มาก	รสหวานเปรี้ยว รส ชาติฝรั่งอย่างเด่นชัด
วันที่ 2	สีเขียวสดอ่อนๆ สี สม่ำเสมอ ไม่ตก ตะกอน	มีกลิ่นหอมของฝรั่ง มาก	รสหวานเปรี้ยว รส ชาติฝรั่งอย่างเด่นชัด
วันที่ 4	สีเขียวสดอ่อนลง สี สม่ำเสมอ ไม่ตก ตะกอน	มีกลิ่นหอมของฝรั่ง	รสหวานเปรี้ยว รส ชาติฝรั่งมาก
วันที่ 6	สีเขียวอ่อนลงเริ่มตก ตะกอนเล็กน้อย	กลิ่นหอมของฝรั่ง อ่อนลง	มีรสเปรี้ยวเพิ่มขึ้น เล็กน้อย และรสชาติ ฝรั่งลดลงเล็กน้อย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

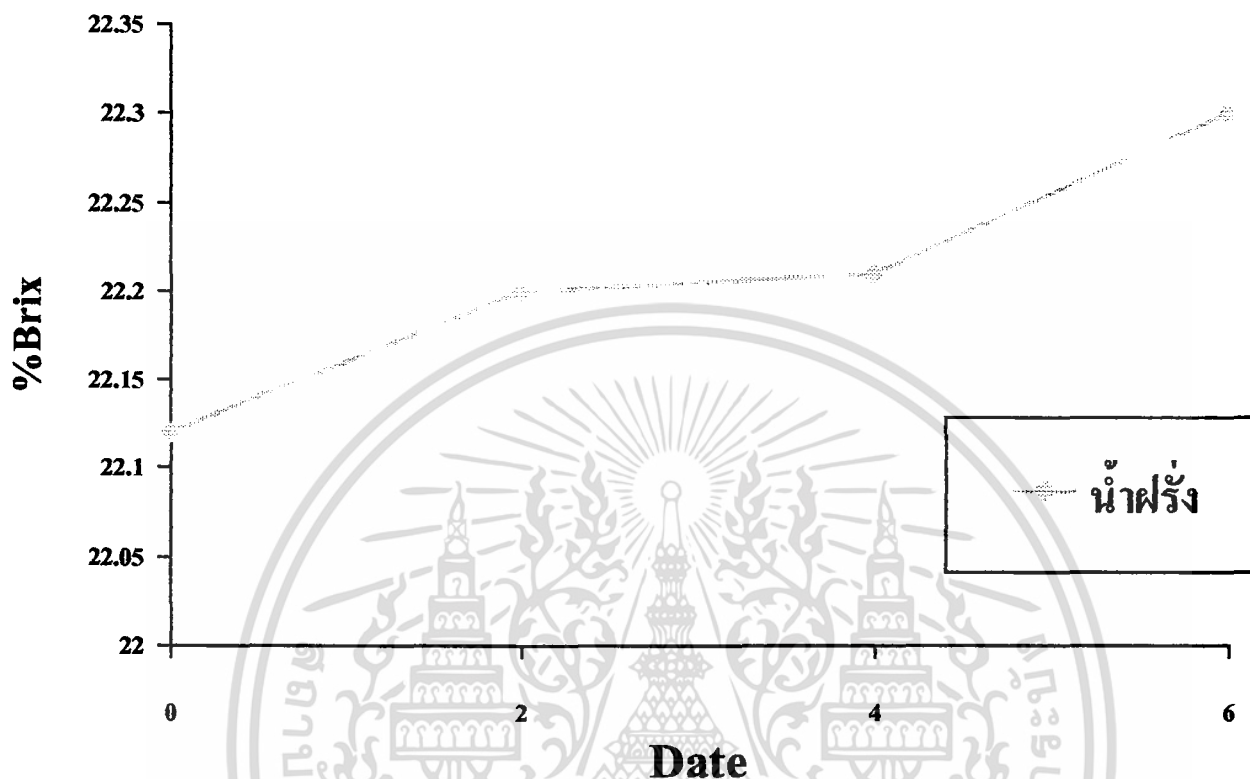
รูปที่ 4.1 กราฟแสดงปริมาณวิตามินซีในน้ำฝรั่งในระหว่างการเก็บรักษา

จากกราฟพบว่าปริมาณวิตามินซีในน้ำฝรั่งทั้ง 4 ตัวอย่าง จะมีแนวโน้มลดลงตามระยะเวลาการเก็บรักษาอย่างสม่ำเสมอ

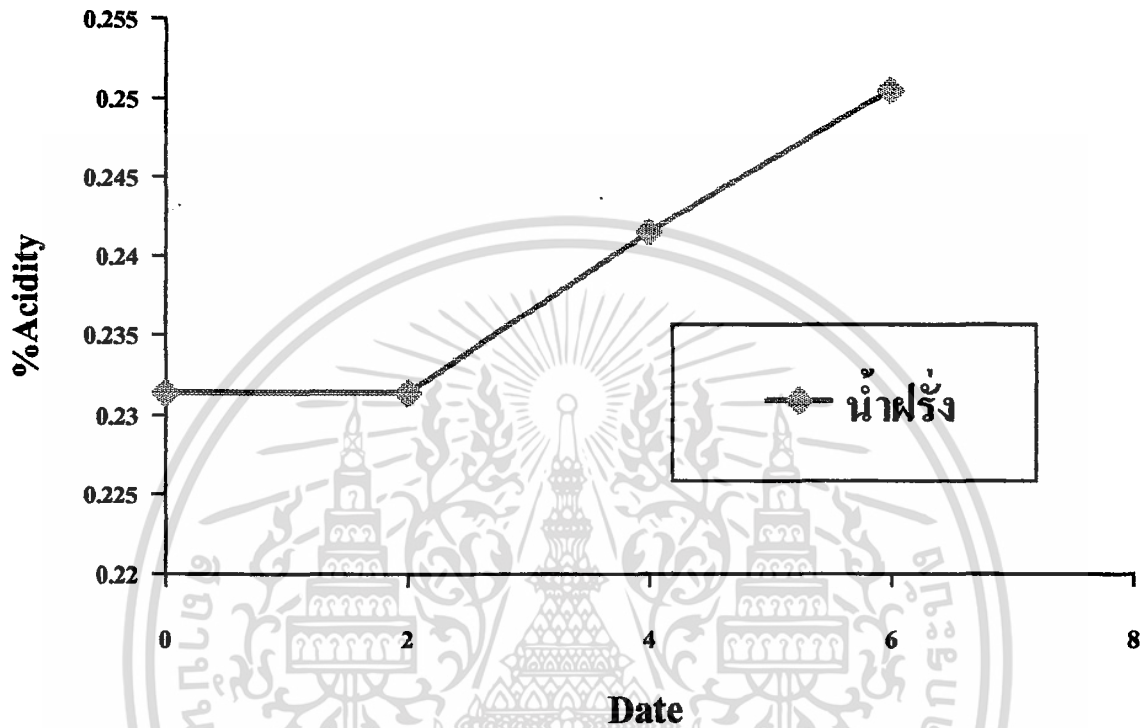
รูปที่ 4.2 กราฟแสดงปริมาณวิตามินซีในน้ำฝรั่งหลังพาสเจอร์ไรซ์ที่อุณหภูมิต่างๆ

จากกราฟ พบว่าปริมาณวิตามินซีในน้ำฝรั่งหลังพาสเจอร์ไรซ์ทั้งสามอุณหภูมิ จะมีแนวโน้มลดลงตามระยะเวลาการเก็บรักษา อย่างสม่ำเสมอ

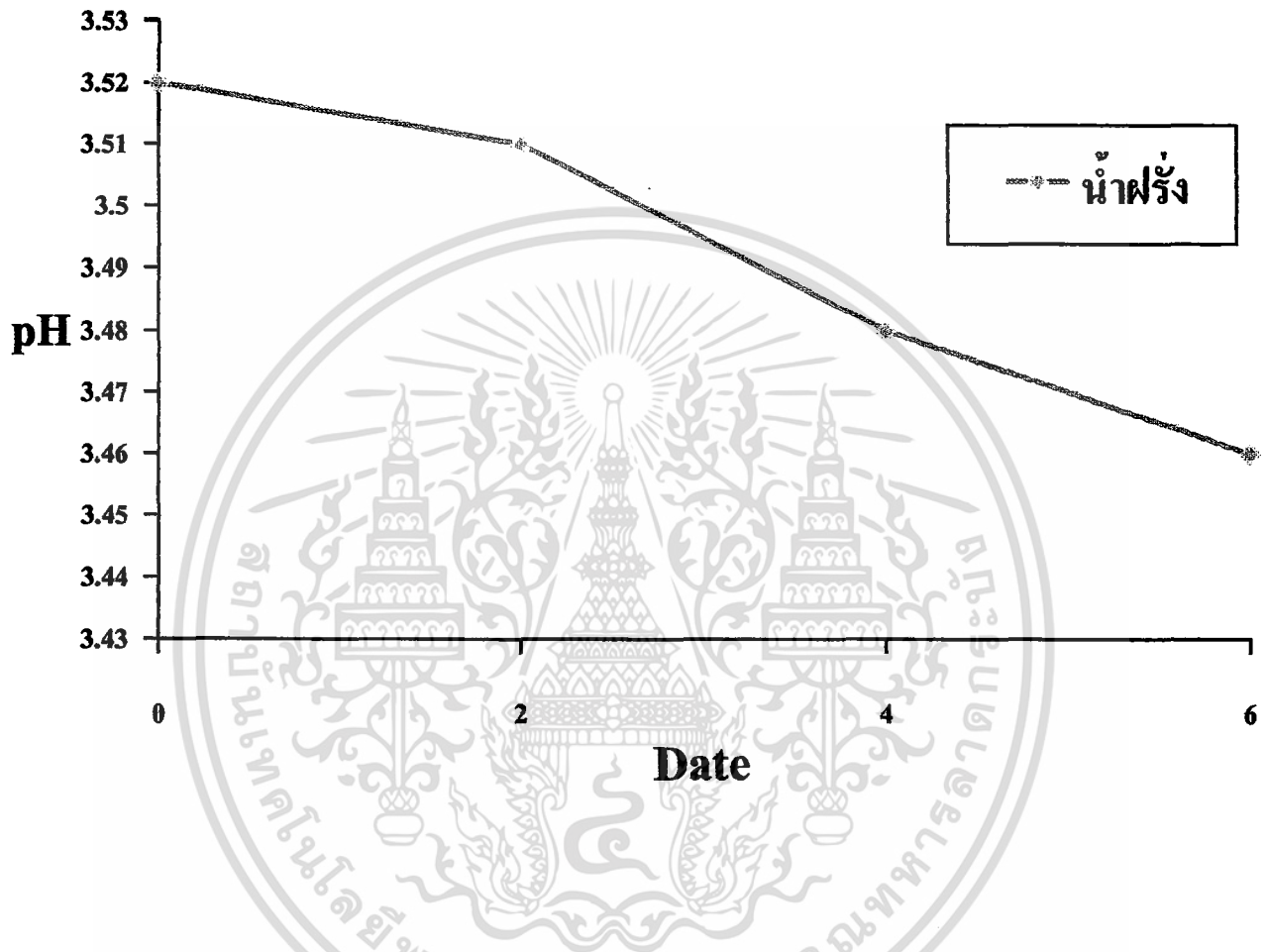
รูปที่ 4.3 กราฟแสดงการเปลี่ยนแปลง % Brix ของน้ำฝรั่งตามระยะเวลาการเก็บรักษา

จากกราฟ พบว่า % Brix ของน้ำฝรั่ง มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นน้อยมาก โดยไม่มีความแตกต่างของ % Brix ในระหว่างการเก็บรักษา 6 วัน

รูปที่ 4.4 กราฟแสดงการเปลี่ยนแปลง % Acidity ของน้ำฝรั่งตามระยะเวลาการเก็บรักษา

จากกราฟ พบว่า % Acidity ของน้ำฝรั่ง จะมีค่าคงที่ และจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเล็กน้อยเมื่อเก็บเป็นเวลา 4 วัน ขึ้นไป

รูปที่ 4.5 กราฟแสดงการเปลี่ยนแปลง pH ของน้ำฝรั่งในระหว่างการเก็บรักษา

จากกราฟ พบว่า ค่า pH ของน้ำฝรั่งมีแนวโน้มลดลงอย่างสม่ำเสมอ ตามระยะเวลาการเก็บรักษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

สรุป

1. น้ำฝรั่งที่ผ่านการพาสเจอร์ไรซ์ มีวิตามินซีอยู่ในปริมาณระหว่าง 10 ถึง 20 มิลลิกรัม ต่อน้ำฝรั่ง 250 มิลลิลิตร ซึ่งต่ำกว่าระดับที่ควรได้รับต่อวัน
2. น้ำฝรั่งที่ผ่านการสเตอริไรซ์ มีวิตามินซีอยู่ในปริมาณระหว่าง 15 ถึง 30 มิลลิกรัม ต่อน้ำฝรั่ง 250 มิลลิลิตร ซึ่งต่ำกว่าระดับที่ควรได้รับต่อวัน
3. จากการทดลองพบว่า การเติมวิตามินซีในน้ำฝรั่งเป็นจำนวน 10 มิลลิกรัม มีความเหมาะสมมากที่สุด เพราะจะทำให้มีปริมาณวิตามินซีในน้ำฝรั่งประมาณ 48 มิลลิกรัม ต่อน้ำฝรั่ง 250 มิลลิลิตร ซึ่งเป็นปริมาณที่เหมาะสมในการบริโภคในหนึ่งวัน (กำหนดในหนึ่งวันทั้งชายและหญิง ควรได้รับวิตามินซีวันละประมาณ 45 มิลลิกรัม)
4. จากการตรวจสอบปริมาณวิตามินซีในน้ำฝรั่งหลังการพาสเจอร์ไรซ์ที่อุณหภูมิ 70 ,80 ,90 องศาเซลเซียส พบว่าที่ 80 องศาเซลเซียส มีความเหมาะสมที่สุดในด้านต่างๆ เช่น ปริมาณวิตามินซี , ต้นทุน , อายุการเก็บรักษา , คุณภาพของน้ำฝรั่ง ดังนั้น จากการทดลองพบว่า การผลิตน้ำฝรั่งโดยการเติมกรดแอสคอร์บิก 10 มิลลิกรัม และพาสเจอร์ไรซ์ที่อุณหภูมิ 80 องศาเซลเซียส มีความเหมาะสมที่สุด
5. วิตามินซีที่เติมลงไป ในน้ำฝรั่งสามารถคงอยู่ในน้ำฝรั่งได้ และมีแนวโน้มที่ลดลงตามระยะเวลาการเก็บรักษาเปอร์เซ็นต์
6. % Brix ในน้ำฝรั่ง ในระหว่างการเก็บรักษาจะมีค่าประมาณ 22 Brix
7. ค่า Acidity จะค่อยๆ เพิ่มขึ้นเล็กน้อยตามระยะเวลาการเก็บรักษา
8. ค่า pH ของน้ำฝรั่ง มีแนวโน้มลดลงเล็กน้อยตามระยะเวลาการเก็บ
9. คุณสมบัติทางกายภาพของน้ำฝรั่ง ในช่วง 6 วันแรก มีคุณภาพที่ดี และเป็นที่ยอมรับ
10. จากการทดลองการผลิตน้ำฝรั่งพบว่า มีต้นทุนที่สูงกว่าการผลิตน้ำฝรั่งตามท้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อเสนอแนะ

1. ในการผลิตน้ำฝรั่งเสริมวิตามินซีระดับอุตสาหกรรมจะต้องคำนึงถึงปัจจัยอื่นๆ เช่น แรงงาน สาธารณูปโภค พลังงาน การขนส่ง ซึ่งจะทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น
2. ในการผลิตน้ำฝรั่งเสริมวิตามินซีระดับอุตสาหกรรม อาจใช้การเจือจางน้ำฝรั่ง และเติมวิตามินซีลงในน้ำฝรั่งอย่างเหมาะสม เพื่อลดต้นทุนการผลิต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารอ้างอิง

กิตติพงษ์ ห่วงรักษ์. ผักและผลไม้(Vegetable and Fruit). สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้า
คุณทหารลาดกระบัง, กรุงเทพฯ. 218-231.

กฤษฎากร กาชาว, ธีรวัฒน์ ศรีศักดิ์. ปัญหาพิเศษปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพของน้ำฝรั่ง. ภาควิชา
อุตสาหกรรมเกษตร. คณะเทคโนโลยีการเกษตร. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้า
คุณทหารลาดกระบัง.

ทนง ภักดิ์พันธุ์. อุตสาหกรรมเครื่องดื่ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ. 7-37.

สร้อยศรี เผือกสถนธ์. สวนฝรั่ง. สำนักพิมพ์ฐานเกษตรกรรม. นนทบุรี. 6-8.

วรรณมา ตั้งเจริญชัย. เอกสารประกอบการปฏิบัติการ เคมี่อาหาร. ภาควิชาอุตสาหกรรมเกษตร
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก การวิเคราะห์ทางเคมี

การวิเคราะห์ acidity

กรดอินทรีย์ (organic acid) ที่ประกอบอยู่ในอาหารมีผลต่อรสชาติ ความสด สี อาหาร ความคงตัว และคุณภาพของการเก็บรักษาอาหาร นอกจากนี้ความเป็นกรด (acidity) ยังมีอิทธิพลต่อคุณค่าทางอาหาร ทั้งนี้มีบทบาทสำคัญในขบวนการ metabolic ทั้งในพืชและสัตว์

ค่าความเป็นกรด (titratable acidity) ของผลไม้สามารถบอกถึงความสุกแก่ของผล โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีความเกี่ยวข้องกันกับปริมาณน้ำตาลในผลไม้อีกด้วย

การเตรียมสารเคมี

0.1 N Naoh Solution

อุปกรณ์และสารเคมี

1. Volumetric flask 1000 ml

2. Erlenmeyer flask 250 ml

3. Bullet 50 ml

4. Sodium hydroxide

5. Phenolphthalein

การเตรียมอินดิเคเตอร์

Phenolphthalein

ละลาย 2.5 g Phenolphthalein ใน 100 ml 95% alcohol ทำสารละลายให้เป็นกลางโดยเติม 1N Naoh จนสารละลาย 1 ml เจือจางด้วยน้ำกลั่น (ที่ผ่านการต้มเดือดใหม่ๆทิ้งไว้เจียน) 10 ml จะให้สีชมพูอ่อนๆ ในการเตรียม 0.5% Phenolphthalein จะละลายสาร 0.5 g ใน 50 g ใน 60 ml 95% alcohol และเติมน้ำกลั่นจนได้ 100 ml (pH 8.3 ไม่มีสี - pH เกิน 8.3 สีแดง)

วิธีการ

1. เตรียมสารละลาย 0.1 (โดยประมาณ) 50 g ละลายด้วยน้ำกลั่น 50 ml ในบีกเกอร์ 50 ตั้งทิ้งไว้สักครู่พร้อมทั้งปิดปากบีกเกอร์ด้วยกระดาษฟิวส์
2. ดูดสารละลายส่วนที่ใส่ในบีกเกอร์ ประมาณ 55 ml ลงในขวดขนาด 1 ลิตร เติมน้ำกลั่นจนถึงขีดปริมาตร ปิดจุกเขย่าสารละลายให้ผสมกันดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ชั่งที่อบแห้งที่ 120 °ซ นาน 2 ชั่วโมง และทำให้เย็น จากเคซิเคเตร์ ด้วยตาชั่งละเอียด 0.6000-0.7000 g ละลายด้วยน้ำกลั่น 50-75 ml
4. หยด 1 % ในสารละลาย 2 หยด
5. นำสารละลายไปโคเตรตกับสารละลายค่างที่บรรจุในบิวเรต จนสารละลายเปลี่ยนจากไม่มีสีเป็นสีชมพูอ่อน และไม่เปลี่ยนสี 1 นาที (หากสีชมพูเปลี่ยนเป็นสีขาว ให้หยดสารละลายค่างลงไปอีกจนได้สีชมพูอ่อน)
6. ทำการทดลองซ้ำโดยใช้สารละลายค่างในขวดที่เตรียมไว้อีก 2 ครั้ง บันทึกปริมาตรของสารละลายที่ใช้ในการทำปฏิกิริยา

$$\text{Normality Naoh} = \frac{\text{น้ำหนัก (g) KHC}_8\text{H}_4\text{O}_4}{\text{มิลลิลิตร Naoh} * 204.229} * 100$$

$$\% \text{กรด} = \frac{\text{ml Naoh} * \text{Normality Naoh} * \text{Equivalent wt. ของกรด} * 10}{\text{ml (or g) Sample} * 100}$$

การวิเคราะห์ Vitamin C

ผักและผลไม้เป็นแหล่งที่สำคัญของวิตามินซี (ascorbic acid) สามารถวิเคราะห์หาปริมาณวิตามินซี โดยอาศัยปฏิกิริยารีดักชันของ 2,6 dichlorophenol indophenol ด้วยวิตามินซี หลักการ

Dye solution จะให้สีแตกต่างกันสภาพของสารละลายกรดและด่าง กล่าวคือ สารละลายด่างกล่าวจะให้สีฟ้าในสารละลายค่างและให้สีแดงในสารละลายกรด สีของสารละลายดังกล่าวจะถูก reduced ไปเป็นไม่มีสีโดย ascorbic acid ซึ่ง ascorbic acid หรือ vitamin c จะถูกสกัดและทำปฏิกิริยาในสารละลาย $\text{HPO}_3\text{-CH}_3\text{COOH}$ ซึ่งมีความเป็นกรดที่เหมาะสมในการเกิดปฏิกิริยา และเพื่อหลีกเลี่ยงการเกิด atoxidation ของ ascorbic acid ที่ pH สูง

สารเคมี

(a) Extracting solutions

Metaphosphoric acid – acetic solution. – ละลาย 15 กรัม ด้วย 40 มิลลิลิตร ในน้ำกลั่น 200 มิลลิลิตร ปรับปริมาตรในขวดวัดปริมาตรให้ได้ 500 มิลลิลิตร นำไปกรองด้วยกระดาษกรอง

อย่างรวดเร็ว เก็บในขวดแก้วมีฝาปิด (จะค่อยๆเปลี่ยนเป็น แต่ถ้าเก็บในตู้เย็น สารละลายสามารถ
ใช้ได้ 7 – 10 วัน)

(b) ascorbic acid standard solution. – 1 mg/ml ซึ่งน้ำหนักที่แน่นอนของ ascorbic acid
50 mg ซึ่งเก็บในเคซิเคเตอร์และเก็บให้พ้นแสง ละลายด้วย $\text{HPO}_3 - \text{CH}_3\text{COOH}$ ปรับปริมาตรใน
ขวดวัดปริมาตร 50 ml

(c) Indophenol standard solution. – ละลาย 50 mg ของ 2,6 – dichloroindophenol Na
salt (ซึ่งเก็บในเคซิเคเตอร์) ในน้ำกลั่น 50 ml ที่เติม NaHCO_3 แล้ว 42 mg จากนั้นเขย่าแรงๆ และ
เมื่อสารได้ละลายจนหมด ปรับปริมาตรด้วยน้ำกลั่นให้ได้ 200 ml นำไปกรองด้วยกระดาษกรอง
ลงในขวดแก้วสีชา ปิดฝา เก็บในพ้นแสงและเก็บในตู้เย็น

ดูดสารละลายมาตรฐาน ascorbic acid 2.0 ml ลงใน Erlenmeyer ขนาด 50 ml ซึ่งมี
สารละลาย $\text{HPO}_3 - \text{CH}_3\text{COOH}$ 5 ml บรรจุอยู่ (ทำแบบนี้ 3 ขวด) แล้วนำไปไตเตรตอย่างรวดเร็ว
ด้วย Indophenol solution ที่บรรจุใน burette ขนาด 50 ml ทำการไตเตรตจนกระทั่งสารละลายมี
สีชมพูอ่อน ซึ่งสีจะต้องคงอยู่อย่างน้อย 5 วินาที

การคำนวณปริมาณวิตามินซี

สมมุติ ปริมาตร dry solution ที่ทำปฏิกิริยาพอดีกับ วิตามินซี 2 mg = 15.1 cc. (A)

ปริมาตร blank titration = 0.1 cc. (B)

ปริมาตรเฉลี่ยของ dry solution ที่ทำปฏิกิริยาพอดีกับ วิตามินซี ในน้ำฝรั่ง 2 cc.

= 10.1 cc. (C)

A – B = 15 cc. (D)

C – B = 10 cc. (E)

ปริมาตร dry solution 15 cc. ทำปฏิกิริยาพอดีกับ วิตามินซี 2 mg

ถ้าใช้ปริมาตร dry solution 10 cc. จะทำปฏิกิริยาพอดีกับ วิตามินซี $2 \times \frac{10}{15}$ mg

15

= 1.33 mg

ฉะนั้นปริมาณวิตามินซีจะเท่ากับ 1.33 mg ต่อ 2 cc.

สรุปปริมาณวิตามินซีในน้ำฝรั่งจะเท่ากับ 0.66 mg

ประวัติผู้เขียน

นาย กิตติวัฒน์ ล้าดี (บอย)

- เกิด วันที่ 23 กรกฎาคม 2519
- -สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจาก โรงเรียนพิชญโลกพิทยาคม จังหวัด พิษณุโลก
- -สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีวิทยาศาสตร์บัณฑิต (อุตสาหกรรมเกษตร) ปีการศึกษา พ.ศ.2541 จากภาควิชาอุตสาหกรรมเกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง

นาย ชัชชัย กาจหาญ (ป๊อก)

- เกิด วันที่ 15 ตุลาคม 2519
- สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจาก โรงเรียนชลราษฎรอำรุง จังหวัด ชลบุรี
- สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีวิทยาศาสตร์บัณฑิต (อุตสาหกรรมเกษตร) ปีการศึกษา พ.ศ.2541 จากภาควิชาอุตสาหกรรมเกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้